

Evalueringsrapport om norske OL/PL-prosesser

Ungdoms-OL 2016

OL/PL 2014

OL/PL 2018

OL/PL 2022

FORORD	s. 4
KAPITTEL 1 Innledning	s. 6
1.2 Utvalgets overordnede anbefalinger	s. 7
KAPITTEL 2 Oversikt over arbeidets forutsetning og arbeidets organisering	s. 9
2.1 Grunnleggende dokumenter	s. 10
2.2 Vedtak i Idrettsstyret	s. 11
2.3 Utvalgets forståelse av mandatet	s. 11
2.4 Utvalgets sammensetning	s. 12
2.5 Utvalgets arbeidsform	s. 12
2.6 Evalueringsutvalgets øvrige kilder	s. 14
KAPITTEL 3 Lillehammer 2016	s. 15
3.1 Prosessen i idretten	s. 16
3.2 Organisering av prosjektet før endelig tildeling	s. 17
3.3 Organisering av prosjektet etter tildeling	s. 18
3.4 Analyse, læringspunkter og anbefalinger	s. 20
KAPITTEL 4 Tromsø 2014	s. 21
4.1 Beskrivelse av prosessen i idretten og organisering av prosessen	s. 22
4.2 Analyse, læringspunkter og anbefalinger	s. 24
KAPITTEL 5 Tromsø 2018	s. 25
5.1 Beskrivelse av prosessen i idretten og prosjektets organisering	s. 26
5.2 Analyse, læringspunkter og anbefalinger	s. 33
KAPITTEL 6 Oslo 2022	s. 35
6.1 Prosessen i idretten	s. 36
6.2 Samarbeidsprosessen mellom idretten og Oslo kommune/øvrige kommuner	s. 42
6.3 Et omskiftelig landskap	s. 46
6.4 Kommunikasjon	s. 50
KAPITTEL 7 Anbefalinger for fremtidige norske OL/PL-prosesser	s. 53
7.1 Hva har preget OL/PL-prosessene i idretten?	s. 54
7.2 Utvalgets overordnede analyse av OL/PL-prosessene i Norge	s. 55
7.3 Læringspunkter og anbefalinger for fremtidige OL/PL-prosesser i Norge	s. 56
7.4 Særlig om erfaringene fra Oslo 2022-prosessen	s. 58

FORORD

Det er mange sider ved de norske søkerprosessene som kan undersøkes og det er ikke gitt at alle vil tegne de samme bilder av det som har skjedd. Utvalgets oppdrag har i denne sammenheng vært heller smalt. Evalueringen skal være et bidrag til en god læringsprosess, fremfor alt innad i idretten selv. Eller som det står i mandatet: «*Utvalget skal evaluere for å lære for å forbedre idrettens rolle og arbeid i fremtidige søkerprosesser ...*». I slike prosesser er imidlertid idretten langt fra eneste aktør. Både staten, fylkeskommunene og kommunene deltar på ulikt vis ved sine representanter. Det samme gjelder andre organiserte og uorganiserte aktører i det norske samfunnet. I tillegg kommer det internasjonale samfunnet med IOC i spissen. I dette store bildet er det vanskelig å skjelve klart mellom politikk og idrettspolitikk, mellom det nasjonale og det internasjonale. Utvalgets oppgave har ikke vært å belyse hele dette store landskapet, men å sette idrettens egen rolle i fokus.

Utvalget peker på flere områder med et klart forbedringspotensial. Det betyr imidlertid ikke at idretten nødvendigvis vil nå frem i en eventuell ny søknadsprosess om man i større grad lykkes på hovedområder som organisering og kommunikasjon. Fremdeles vil utfallet av en slik prosess måtte være bestemt av om alle de tre beslutningstakerne, idretten, staten og arrangørkommunene, kan enes om at det er legitimt å prioritere et slikt prosjekt i et land som Norge. Det siste hinderet på hjemmebane, statsgarantien, er en viktig forutsetning før den endelige finalen, men heller ikke mer. Det er tankevekkende at ingen av de tre omtalte OL/PL-prosessene (2014, 2018 og 2022) kom så langt som til en finale.

Til slutt er det all grunn til å takke hele utvalget og sekretæren Magnus Sverdrup for arbeidet. Den tid som har vært til rådighet har helt klart vært uanstendig knapp. Like fullt er prosjektet avsluttet innen den tidsrammen som var satt. Flere sider av utvalgets arbeid kunne tjent på romsligere tidsrammer. Slik det nå legges frem er det likevel i den tro at de sentrale spørsmål som blir drøftet er tilstrekkelig belyst med tanke på de konklusjoner utvalget trekker. På vegne av utvalget vil jeg også rette en stor takk til dem som har stilt opp på kort varsel og delt informasjon og synspunkter med utvalget.

Oddvar Johan Jensen
Utvalgets leder

KAPITTEL 1

Innledning

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) informerte per brev av 31.10.2014 den Internasjonale Olympiske Komité (IOC) at det norske kandidaturet for OL og Paralympics (PL) 2022 offisielt var trukket. Dette markerte den formelle slutten for søknadsprosessen for et mulig OL og PL i Norge i 2022.

Norge har arrangert vinter-OL to ganger tidligere; i 1952 i Oslo og i 1994 på Lillehammer. I februar 2016 skal den olympiske ild tennes i Norge for tredje gang under åpningsseremonien for Ungdoms-OL 2016 på Lillehammer.

De olympiske og paralympiske vinterleker engasjerer det norske folk og den norske idrettsbevegelsen. Det har vært sterke ambisjoner knyttet til å få OL og PL tilbake til Norge. Siden 2003 har det vært igangsatt prosesser med tanke på følgende OL/PL og Ungdoms-OL:

- OL/PL 2014
- OL/PL 2018
- OL/PL 2022
- Ungdoms-OL 2012
- Ungdoms-OL 2016

Hver av disse prosessene har til dels vært nokså ulike, og erfaringsgrunnlaget er derfor bredt med tanke på å gi anbefalinger for hvordan slike prosesser evt. bør gjennomføres i Norge i fremtiden.

Evalueringsutvalget er et internt utvalg som fikk følgende mandat fra Idrettsstyret i møte den 29.10.2014:

Utvalget skal evaluere for å lære for å forbedre idrettens rolle og arbeid i fremtidige søkerprosesser med bakgrunn i søknadsprosessene for Vinter-OL/PL i 2014, YOG 2016, OL/PL 2018, med hovedvekt på OL/PL 2022.

Evalueringsutvalgets rapport er organisert i syv kapitler. Det første innledende kapittel gir en sammenfatning av utvalgets arbeid og en oppsummering av utvalgets anbefalinger. Kapittel 2 gir en oversikt over utvalgets forutsetninger og organiseringen av arbeidet. Kapitlene 3–6 omhandler de OL/PL-prosessene som er omfattet av mandatet. Kapittel 3 omhandler Ungdoms-OL på Lillehammer 2016. Kapittel 4 omhandler Tromsø 2014 og kapittel 5 Tromsø 2018. Kapittel 6 omhandler Oslo 2022. Dette er det kapittel utvalget har lagt størst vekt på i henhold til sitt mandat. Avslutningsvis sammenfatter utvalget sin analyse og sine anbefalinger i kapittel 7.

1.2 Utvalgets overordnede anbefalinger

Utvalgets samlede anbefalinger er under kapittel 7, sammenfattet i to hovedpunkt. Det første (7.3.1) omhandler organiseringen av prosjektet. Det neste (7.3.2) omhandler kommunikasjonsarbeidet og selve beslutningsprosessen:

Organisering

En OL/PL-prosess krever en enhetlig organisasjon som representerer alle de involverte partene. En slik organisasjon må være på plass så tidlig at det blir tid til å ta hånd om alle avgjørende sider ved prosjektet. Den må videre være strukturert som et eget selskap, slik at den representerer prosjektet og reduserer enkeltstående parters særinteresser. Det fremstår for utvalget som tydelig at 2022-prosjektet på et tidlig tidspunkt led under mangelen av en slik enhetlig organisering under én felles ledelse. Det er brakt på det rene at idretten kjempet for en slik løsning, men at Oslo kommune ønsket å gjennomføre prosjektarbeidet gjennom Oslo 2022-etaten.

Et OL/PL-prosjekt i Norge krever store infrastrukturinvesteringer av nasjonal verdi. Utvalget forutsetter at arbeidet i en evt. fremtidig OL/PL-prosess i Norge på et tidlig tidspunkt samles i et eget

selskap under én ledelse, med staten som deleier. Et slikt selskap vil sikre prosjektets legitimitet.

Kommunikasjon og beslutning

Utvalget mener at det var mulig i større grad å forutse flere av de utfordringene som kom. Det må være dekning for å si at prosjektet savnet en helhetlig og gjennomarbeidet kommunikasjonsplan.

NIF brukte både egne ressurser og i flere sammenhenger også innkjøpt kompetanse. Det samme gjelder OL/PL-etaten i Oslo kommune. Dette arbeidet var imidlertid i beste fall fragmentert og preget av at man kom på etterskudd. Etaten opplyser at de hadde en kommunikasjonsplan, men denne var ikke kjent for idretten og har følgelig heller ikke vært operativ for alle samarbeidspartene. Utvalget har heller ikke fått tilgang til denne.

Både bedre tid til prosessen og en bedre organisering av hele prosjektet kunne bidratt til at også kommunikasjonsarbeidet hadde blitt bedre. Utvalget vil fremheve følgende hovedpunkter som må bli vesentlig bedre ved en eventuell fremtidig søknadsprosess:

- a. Idrettsbevegelsen er en organisasjon der flere organisasjonsstrukturer griper over i hverandre (en matriseorganisasjon). I en slik organisasjon vil gjennomføringsevnen i stor grad bero på at medlemmene tror på og brenner for det aktuelle prosjektet. Bare slik kan det skapes den lojalitet og begeistring som kan gi et slikt prosjekt legitimitet i idrettsbevegelsen og i samfunnet forøvrig. Prosjektets visjon og mål må kunne sammenfattes i en enkel og troverdig ”fortelling” som gir svar på spørsmålet: Hvorfor skal vi arrangere OL/PL i Norge? Et enkelt ledd i den olympiske og paralympiske bevegelse vil aldri kunne ha eierskapet til denne fortellingen alene. Den

må forankres på en troverdig måte i hele organisasjonen, nasjonalt og internasjonalt.

- b. Idretten må være mer lydhør og profesjonell i håndteringen av motforestillinger og kritikk som kommer opp, samt invitere til og gi rom for motforestillinger i organisasjonen.

En helhetlig kommunikasjonsplan må kunne håndtere de utfordringer dette medfører.

KAPITTEL 2

Oversikt over arbeidets forutsetning
og arbeidets organisering

I dette kapitlet presenteres forutsetningene for utvalgets arbeid, slik disse er gitt av Idrettsstyret i form av vedtak, utvalgets forståelse og tolkning av mandatet som utvalget har fått fra Idrettsstyret, samt hvordan utvalgets arbeid har vært organisert i perioden fra utvalget fikk sitt mandat 29.10.2014, til utvalget fremlegger sin rapport 25.03.2015.

2.1 Grunnleggende dokumenter

Både IOC, den norske idrettsorganisasjonen og staten har i ulike dokumenter omtalt fremtidige OL/PL-prosesser, eller prosesser knyttet til å få internasjonale mesterskap til Norge. Disse dokumentene er med på å danne et formelt grunnlag for disse prosessene.

2.1.1 Olympic Charter

Enhver Olympisk komité er underlagt Det Olympiske Charter. Charteret er «*the codification of the Fundamental Principles of Olympism, Rules and Bye-Laws adopted by the International Olympic Committee (IOC).*» (Olympic Charter, s. 9).

I Charterets kapittel 4, står følgende om de nasjonale komiteers rolle:

«*The NOCs have the exclusive authority to select and designate the city which may apply to organise Olympic Games in their respective countries.*» (Olympic Charter, s. 57).

Videre omtaler charteret de nasjonale olympiske komiteers rolle i søknadsprosesser for OL:

«*the NOC (...) shall supervise and shall be jointly responsible for the actions and conduct of the Applicant City in relation to its application, and, as the case may be, to the city's candidature to host the Olympic Games.*» (Olympic Charter, Bye-law 1.4 to Rule 33).

2.1.2 Lov for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité

I forbindelse med Idrettstinget 2011, fremmet det daværende Idrettsstyret forslag til ny bokstav i) i NIFs lov § 3–4:

Forslaget lød som følger:

«*Idrettsstyret foreslår at Idrettstinget vurderer spørsmål som angår norsk søknad om OL og Paralympics, da Idrettsstyret bør søke råd hos Idrettstinget for å kunne vurdere å fremme en norsk søknad.*»

Dette forslaget ble vedtatt på Idrettstinget i 2011, mot 8 stemmer.

NIFs lov § 3–4, Idrettsstinget oppgaver, bokstav i) lyder:

Idrettstinget skal:

i) vurdere spørsmål som angår norsk søknad om arrangement av De olympiske og paralympiske leker.

2.1.3 Idrettspolitisk Dokument 2011–2015

Idrettstinget 2011 vedtok følgende relatert til internasjonale idrettskonkurranser i Norge:

Mål: Norsk idrett skal arbeide for at Norge regelmessig blir en arrangør av internasjonale mesterskap, konkurranser og stevner ved at:

- Særforbundene søker arrangøransvar.
- Søknader om store mesterskap underlegges god behandling i idrettsorganisasjonen.
- Arrangementene understøtter en helhetlig anleggsutvikling.

2.1.4 Meld. St. 26 (2011–2012), «Den norske idrettsmodellen»

I kapittel 15 av Meld. St. 26 (2011–2012), «Den norske idrettsmodellen», omtales spesifikt «Prioriterte arrangementer» i underkapittel 15.5: *Regjeringen finner det formålstjenlig å ta utgangspunkt i at Norge har særlige naturlige forutsetninger for å arrangere vinteridrett. Det vil i praksis si at det store internasjonale idrettsarrangementet det kan*

være aktuelt fra statens side å bidra til å legge til Norge vil være De olympiske og paralympiske vinterleker.

2.2 Vedtak i Idrettsstyret

Utvalgets arbeid baseres på tre vedtak i Idrettsstyret:

Idrettsstyrets møte nr. 41 (2011–2015), sak 281, 02.10.2014:

Vedtak:

Idrettsstyret tar til etterretning at Oslo kommune har trukket søknaden om statsgaranti for OL/PL 2022 i Oslo.

Idrettsstyret ber generalsekretæren forberede et faktadokument for hele OL/PL-arbeidet i NIF-regi, samt en intern evaluering av OL/PL 2022-prosessen med tanke på å trekke lærdommer for fremtiden av denne.

Idrettsstyret ber generalsekretæren til IS-møte 43 (2011–2015) fremlegge en plan for det videre strategiske arbeidet med å styrke rammevilkårene for norsk idrett, også sett i lys av at OL/PL 2022-søknaden er trukket.

Idrettsstyrets møte nr. 42 (2011–2015), sak 284, 10.10.2014:

Vedtak:

Idrettsstyret ba generalsekretæren legge frem en kronologisk og faktabasert dokumentasjon for OL/PL 2022-arbeidet basert på Idrettsstyrets egne vedtak i saken, behandlinger i Idrettstinget og Ledermøter og i 2022-Søkerkomiteen.

Idrettsstyret ba generalsekretæren videre om å trekke linjer til arbeidet med OL/PL 2014, 2018 og YOG 2016-arbeidet for å kunne vurdere denne typen arbeid for fremtiden.

Idrettsstyret ba generalsekretæren legge frem forslag til sammensetning og mandat for gruppen som skal

arbeide med evalueringen av idrettens eget arbeid knyttet til OL/PL 2022-prosessen til IS-møte nr. 43 (2011–2015). Det skal også legges frem et forslag til en tidslinje for dette evalueringsarbeidet i IS-møte 43 (2011–2015). Idrettsstyremedlem Oddvar Johan Jensen skal lede gruppen for evaluering.

Idrettsstyrets møte nr. 43 (2011–2015), sak 298, 29.10.2014:

Vedtak:

Utvalget skal evaluere for å lære for å forbedre idrettens rolle og arbeid i fremtidige søkerprosesser med bakgrunn i søknadsprosessene for Vinter-OL/PL i 2014, YOG 2016, OL/PL 2018, med hovedvekt på OL/PL 2022.

2.3 Utvalgets forståelse av mandatet

Med henvisning til vedtak i Idrettsstyrets møte nr. 43 (2011–2015), sak 298, 29.10.2014, har utvalget, med bakgrunn i diskusjon på utvalgets møte 27.11.2014, lagt følgende utdypende forståelse til grunn for mandatet:

Utvalget skal ikke gjennomføre noen granskning, men gjennomføre en evaluering med tanke på læring og forbedring knyttet til både evt. fremtidige olympiske /paralympiske søknadsprosesser og evt. andre søknadsprosesser relatert til store idrettsarrangement som organisasjonsledd i norsk idrett måtte ønske å søke på.

Utvalget skal jobbe uavhengig av Idrettsstyret, men i henhold til vedtatt mandat. Idrettsstyret vil bli overordnet orientert på IS-møte 44 (2011–2015), 11.12.2014. Målet er at Idrettsstyret vil få seg forelagt den endelige rapporten til IS-møtet 26.03.2015, og Idrettsstyret vil gjøre sine vurderinger i forbindelse med denne styrebehandlingen.

2.4 Utvalgets sammensetning

Utvalgets sammensetning har vært som følger:

- Oddvar Johan Jensen, Idrettsstyret, utvalgsleder
- May Bente Eriksen, leder Finnmark Idrettskrets
- Berit Brørby, leder Oppland Idrettskrets
- Yngve Hallén, president Norges Fotballforbund
- Gerhard Nilsen, president Norges Ishockeyforbund
- Birgit Skarstein, paralympisk utøver
- Odd Martinsen, tidligere leder av langrennskomiteen i FIS, selvstendig næringsdrivende
- Otto Ulseth, konsulent, selvstendig næringsdrivende

2.5 Utvalgets arbeidsform

Utvalget har i alt gjennomført ni møter i perioden 27.11.2014 til 17.03.2015. Møtene har hatt form av både innspillmøter med inviterte aktører og rene utvalgsmøter.

2.5.1 Innspillmøter

Som et ledd i utvalgets arbeid har utvalget ved flere anledninger invitert til innspillmøter. Bakgrunnen for å gjennomføre dette, har vært å innhente informasjon og synspunkter fra et bredt og representativt utvalg av aktører som har spilt ulike roller i forbindelse med de ulike norske OL/PL-prosessene. Særlig har utvalget vektlagt å gi alle særforbundene og idrettskretsene mulighet til å uttale seg i saken, samt at det har vært viktig at NIFs politiske og administrative ledelse har fått mulighet til å belyse saken fra sitt ståsted.

I tillegg har utvalget også prioritert å innhente informasjon og synspunkter fra akademia, media og representanter fra den politiske og administrative ledelsen i involverte samarbeidende kommuner og fylker fra de ulike OL/PL-prosessene.

Utvalget sendte på forhånd ut en kortfattet «intervjuguide» som utvalget ba alle ha som utgangspunkt for sine innspill i forbindelse med innspillmøtene 19.12.2015 og 07.01.2015 (vedlegg publisert på www.idrett.no). Utvalget var tydelige på at høringsinstansene i utgangspunktet skulle stå helt fritt, men valgte å formulere tre spørsmål som utvalget ønsket svar på fra alle.

2.5.2 Innspillmøte 18.12.2014 på Gardermoen

Utvalget sendte 04.12.2014 ut en skriftlig invitasjon til alle landets idrettskretser og særforbund med invitasjon til å komme med konkrete innspill direkte til evalueringsutvalget (vedlegg publisert på www.idrett.no).

Særforbundene og idrettskretsene ble i forkant bedt om å oversende skriftlige innspill i utvalget. Det var også mulig å avgi skriftlige innspill i saken selv om organisasjonsleddet ikke var tilstede under selve innspillmøtet.

Følgende særforbund bidro med innspill i møtet:

- Norges Skiforbund (v/ president Erik Røste)
- Norges Skøyteforbund (v/ president Rune Gerhardsen)
- Norges Danseforbund (v/ president Harald Bråthen)
- Norges Ake-, bob- og skeletonforbund (v/president Harald Rolfsen)
- Norges Håndballforbund (v/ president Karl Arne Johannessen)
- Norges Skiskytterforbund (v/ president Tore Bøygard)
- Norges Ishockeyforbund (v/ organisasjonssjef Kristoffer Holm)

Følgende idrettskretser bidro med innspill i møtet

- Hordaland Idrettskrets (v/ leder Helge Johnsen)

- Vest-Agder Idrettskrets (v/ org.sjef Terje Larsen)
- Vestfold Idrettskrets (v/ leder Rolf Gunnar Hågensen)
- Sør-Trøndelag Idrettskrets (v/ leder Terje Roel)
- Telemark Idrettskrets (v/ leder Trond Inge Haugen)
- Oslo Idrettskrets (v/ leder Norvald Mo)

Akershus Idrettskrets, v/ leder Sven E. Maamoen, leverte et skriftlig innspill i møtet.

2.5.3 Innspillsmøte 07.01.2015 i Tromsø

Med utgangspunkt i at utvalget har som en del av sitt mandat å se nærmere på erfaringer også fra OL/PL 2014 og 2018-prosessene, bestemte utvalget at det skulle gjennomføres et innspillsmøte i Tromsø.

Utvalget møtte følgende personer i Tromsø 07.01.2015:

- Stein Gunnar Bondevik, president Norges Volleyballforbund
- Per Aronsen, styreleder Tromsø Idrettslag og Finnmarksløpet
- Asbjørn Bartnes, kommunikasjonsdirektør Universitetet i Tromsø
- Lars Olav Sparboe, leder Tromsø Idrettsråd og Odd Harald Eriksen, styremedlem Tromsø Idrettsråd
- Torbjørn Skogstad, styremedlem Norges Skiforbund
- Knut Bjørklund, leder Troms Idrettskrets

2.5.4 Innspillsmøte 27.01.2015 på Lillehammer

Med utgangspunkt i at utvalget har som en del av sitt mandat å se nærmere på erfaringer også fra Ungdoms OL 2016-prosessen, bestemte utvalget at det skulle gjennomføres et innspillsmøte på Lillehammer. Ønsket om å gjennomføre et møte

nettopp her var også begrunnet i et ønske om møte representanter fra Lillehammer kommune og Oppland fylkeskommune, i og med at disse på ulike måter var deltakende i 2022-prosessen.

Utvalget møtte følgende personer på Lillehammer 27.01.2015:

- Espen Granberg Johnsen, ordfører Lillehammer kommune
- Tomas Holmestad, administrerende direktør LYOGOC AS
- Trond Carlson, Teamleder næring og samfunn i Oppland fylkeskommune
- Jon Helge Lesjø, professor Høgskolen i Lillehammer
- Petter Syverud, tidligere leder for prosjektstyring i LOOC
- Bente Ohnstad og Jens Uwe Korten, hhv. rektor og prorektor ved Høgskolen i Lillehammer
- Jomar Selvaag, tidligere markedssjef i LOOC (møtte utvalget 09.02.2015 av praktiske hensyn)

2.5.5 Innspillsmøte 09.02.2015 i Oslo

Utvalget har registrert at media har spilt en viktig rolle som opinionsdannere i forbindelse med de norske OL/PL-prosessene. Derfor inviterte utvalget ulike representanter fra noen av de største medieaktørene til et innspillsmøte i Oslo 09.02.2015.

Utvalget møtte følgende personer i Oslo 09.02.2015:

- Magnus Takvam, politisk kommentator NRK
- Truls Dæhli, sportskommentator VG
- Esten O. Sæther, sportskommentator Dagbladet

2.5.6 Møter med medlemmer av Søkerkomiteen og NIFs ledelse

For utvalget var det svært viktig å få innsikt i det arbeidet som har vært gjort i Søkerkomiteen for OL/PL 2022, samt i det arbeidet som ble gjort i NIFs politiske og administrative ledelse.

Utvalget møtte i den anledning følgende personer:

- Børre Rognlien, idrettspresident og nestleder i Søkerkomiteen (19.01.2015 på Gardermoen).
- Kristin Kloster Aasen, NIFs 2. visepresident og medlem av Søkerkomiteen (19.01.2015 på Gardermoen).
- Gerhard Heiberg, IOC-medlem, medlem av Idrettsstyret og medlem av Søkerkomiteen (19.01.2015 på Gardermoen).
- Inge Andersen, NIFs generalsekretær og medlem av Søkerkomiteen (19.01.2015 på Gardermoen og 09.02.2015 i Oslo).
- Erik Eide, NIFs prosjektleder for Oslo 2022-arbeidet (19.01.2015 på Gardermoen).
- Stian Berger Røsland, byrådsleder i Oslo og leder av Søkerkomiteen (09.02.2015 i Oslo).
- Eli Grimsby, administrerende direktør for Oslo 2022 og medlem av Søkerkomiteen (09.02.2015 i Oslo).

2.6 Evalueringsutvalgets øvrige kilder

Utvalget har hatt en rekke skriftlige kilder tilgjengelige. Som en oppfølging av Idrettsstyrets vedtak i idrettsstyresak 284 i idrettsstyremøte 42 (2011–2015), fikk utvalget tilgang på en kronologisk og faktabasert dokumentasjon for OL/PL 2022-arbeidet basert på Idrettsstyrets egne vedtak i saken, behandlinger i Idrettstinget og Ledermøter og i 2022-Søkerkomiteen. Dette dokumentet danner en del av vedleggsgrunnlaget til denne rapporten, og inneholder blant annet protokoll-utskrift av samtlige idrettsstyrebehandlinger av OL/PL 2022 i perioden 2011 til 2015, og referat-utskifter av samtlige behandlinger av denne saken i NIFs presidentskap i samme periode. Dette

dokumentet har vært tilgjengelig for utvalget gjennom hele arbeidet.

En annen sentral skriftlig kilde for utvalget har vært de skriftlige innspillene som har kommet fra særforbund og idrettskretser i saken. Dette på bakgrunn av det tidligere nevnte brevet fra utvalget til alle særforbundene og idrettskretsene datert 04.12.2014.

Utvalget har mottatt skriftlige innspill fra følgende særforbund:

- Norges Skiforbund
- Norges Håndballforbund
- Norges Danseforbund
- Norges Skiskytterforbund
- Norges Skøyteforbund
- Norges Judoforbund
- Norges Kampsportforbund
- Norges Studentidrettsforbund

Videre har utvalget mottatt skriftlige innspill fra følgende idrettskretser:

- Akershus Idrettskrets
- Sør-Trøndelag Idrettskrets
- Vest-Agder Idrettskrets
- Telemark Idrettskrets
- Oslo Idrettskrets
- Troms Idrettskrets
- Oppland Idrettskrets
- Østfold Idrettskrets

De ovennevnte skriftlige innspillene, sammen med den kronologiske og faktabasert dokumentasjon for OL/PL 2022-arbeidet, er å anse som de viktigste skriftlige kildene til utvalgets rapport. Disse nevnte kildene, sammen med andre sentrale dokumenter, er publisert samtidig med denne evalueringsrapporten på www.idrett.no.

KAPITTEL 3

Lillehammer 2016

IOC tildelte Lillehammer og Norge de andre vinterolympiske ungdomsleker for 2016 den 7. desember 2011. De første sonderingene rundt muligheten for å søke om dette arrangementet fant sted mellom NIF og IOC høsten 2009.

Norge søkte også om Ungdoms-OL i 2012, men tapte kampen mot Innsbruck etter at regjeringen ikke fant å kunne stille en ubegrenset statsgaranti høsten 2008. Prosessen med Ungdoms-OL 2012 startet tidlig på høsten 2007.

Et vinter ungdoms-OL er et komplekst multisportsarrangement med ca 1100 utøvere fra mellom 70 og 80 nasjoner hvor det skal konkurreres innenfor 71 medaljeøvelser, og hvor deltakerne skal få et tilbud innenfor både idrett, læring og kultur.

3.1 Prosessen i idretten

Idrettsstyret (2007–2011) vedtok å søke om Ungdoms-OL 2016 i idrettsstyremøte nr. 36 i idrettsstyresak 386 (2007–2011), 28.10.2009. Idrettsstyret vektla følgende forhold ved dette vedtaket:

- *Ungdom er en prioritert målgruppe i idrettspolitisk dokument.*
- *Et arrangement som dette vil være en inspirasjon for fremtidens toppidrettsutøvere, samtidig som det er noe å strekke seg etter for organisasjonen.*
- *Ungdoms-OL vil gi en enda bedre og etterlengtet kobling mellom idrett, utdanning og kultur.*
- *Kan skape interesse for nye og spennende vinteridrettsgrener.*
- *”Den historiske arrangerende årgang” blir eldre og eldre. Et slikt mesterskap på hjemmebane, med det ungdomsperspektivet det vil ha, vil gi et kompetansetilfang når det gjelder store arrangementer, særlig for yngre ledere og den nye frivillighetsgenerasjonen.*
- *Et ungdoms-OL vil kunne løse ut et historisk*

gunstig spleiselag (kryssfinansiering) mellom stat, kommuner / fylkeskommuner og IOC for å få et stort idrettsarrangement til Norge.

- *Allerede i dag har norsk idrett et meget godt omdømme innenfor idrett og utviklings-samarbeid. Koblet med de fag- og ressursmiljøene i Norge som er gode på konflikter og konflikthåndtering, kan Norge ta en tydelig og ansvarlig internasjonal posisjon også innenfor idrett og forsoningsarbeid.*
- *NIF vil utvikle nye samarbeidsmodeller med institusjoner innenfor høyere utdanning nasjonalt og regionalt – og derved gi tilgang til nye og styrkede kunnskapsbaser – som vil ha potensial til å gi norsk idrett et viktig løft idrettsfaglig, prestasjonsmessig og arrangementsmessig.*
- *Et Ungdoms-OL i 2016 på Lillehammer og Innlandet – 22 år etter Lekene i 1994 – representerer en ideell etterbruk av anleggene som den gang ble bygget i regionen.*

Før dette var Ungdoms-OL 2016 sak på Idrettens ledermøte i Tromsø 28. og 29.05.2010. Følgende står protokollert i referatet fra Ledermøtet under denne saken relatert til diskusjonen i salen:

En representant satte spørsmålsteget ved om norsk idrett bør delta i Ungdoms-OL uavhengig av om Norge er arrangør eller ikke.

Flere fremhevet de positive sidene og at en i større grad må se mulighetene og ikke bare problemene. Det ble også fremhevet at lekene kan bidra til å gi ungdom mer erfaring i å arrangere store mesterskap. Flere av de små særforbundene ga uttrykk for at et slikt arrangement kunne gi viktige stimuli til rekrutteringsarbeidet og til den utviklingsorienterte ungdomsidretten i særforbundene.

Det ble fra et av sommeridrettsforbundene formidlet om et felles nasjonalt junior- og ungdomsstevne som skulle arrangeres på Lillehammer i mai 2011 for og av 15 særforbund. Denne særforbundsalliansen kan også profitere på en satsing i Lillehammer-regionen med tanke på å bygge en ny arrangementskompetanse, ble det sagt.

.....

Ungdoms-OL 2016 stod også på sakskartet ved NIFs Ledermøte i 2012, 08.06.2012, på Stjørdal. I saksdebatten tok ifølge referatet skipresident Sverre Seeberg, friidrettspresident Svein Arne Hansen og det norske IOC-medlemmet og medlem av Idrettsstyret, Gerhard Heiberg, ordet.

Før det daværende Idrettsstyret fattet beslutning om å søke Ungdoms-OL 2016 i idrettsstyremøte nr. 36, 28.10.2010, var saken gjenstand for styrebehandling i idrettsstyremøtene nr. 30, 31, 32 og 34, samt at saken ble behandlet i et ekstraordinært idrettsstyremøte 15.-16.04.2010 og i et eget telefonstyremøte 14.06.2010.

For å innhente den beste og mest relevante kunnskapen om den enkelte angjeldende idrett på programmet under Ungdoms-OL 2016, knyttet NIF seg underveis til et nettverk av særforbundsoppnevnte kontaktpersoner. Dette for å sikre at de norske vinterolympiske særforbundene også hadde et arrangements- og gjennomføringsmessig bevisst og aktivt forhold til prosjektet.

3.2 Organisering av prosjektet før endelig tildeling

Prosessen som ledet fram til IOCs tildeling av Ungdoms-OL 2016 til Norge og Lillehammer 7. november 2011, er på et overordnet nivå i hovedsak strukturert på samme måte som 2022-prosessen:

- Vedtak i idretten

- Vedtak i angjeldende kommuner og fylker
- Utarbeidelse av søknad til IOC
- Utarbeidelse av statsgarantisøknad til staten
- Gjennomføring av en statlig kvalitetssikring
- Behandling av statsgarantisørsmålet i regjeringen og på Stortinget

*Det ble på et tidlig tidspunkt etablert en Søkerkomité. Denne komiteen er beskrevet på følgende måte i søknadsdokumentet som ble sendt IOC 15.12.2010 (NIF/Lillehammer kommune: *Candidate City for for the Winter Youth Olympic Games*, s. 18)*

The NOC and the Municipality of Lillehammer have formed the Bid Committee. The basis is a joint venture agreement entered into between the two parties. The Bid Committee is not a legal entity as such.

The Bid Committee's task has been to develop and work out Lillehammer's offer to host the YOG in 2016.

An executive board consisting of the following representatives governs the Bid Committee:

- *The President of the NOC*
- *The Mayor of the Municipality of Lillehammer*
- *The Chief Officer of the Municipality of Lillehammer*
- *The County Chairman of the County of Oppland*
- *The County Chairman of the County of Hedmark*
- *The Secretary General of the NOC*

The tasks of the Bid Committee are managed and handled on a daily basis by employees of the NOC and the Municipality of Lillehammer. Additionally, the Bid Committee has engaged various advisors and consultants in order to obtain the best professional assistance available with respect to Lillehammer's offer to host the YOG in 2016.

The Bid Committee has been empowered by the Lillehammer City Council to represent the city of Lillehammer. The Mayor of the Municipality of *Lillehammer has the authority to sign contracts and documents, as well as assuming legal responsibilities and liabilities, on behalf of the Municipality of Lillehammer.

Prosjektledelsen for utarbeidelse av søknadsdokumentene til IOC, samt til oppfølgingen av den statlige kvalitetssikringen, satt i NIF sentralt. Prosjektet knyttet til seg ressurspersoner fra blant annet de samarbeidende kommunene, fylkene, de vinterolympiske særforbundene, idrettskretsene på Innlandet, høyskolene på Innlandet, og de aktuelle arenaeierne på Lillehammer, Øyer, Hamar og Gjøvik. «Kjernegruppen» bestod av representanter fra NIFs ledelse, fra den administrative ledelsen i Lillehammer kommune og Olympiaparken, samt innleide ressurser på områdene budsjettstyring, dokumentbehandling og juss. Det bærende prinsippet for arbeidet var å benytte den allerede eksisterende ekspertisen som fantes i særforbundene og i arrangements- og arenamiljøene til det fulle, og få disse til å jobbe i samme retning innenfor prosjektorganiseringen. Dette samspillet fungerte på en meget god måte, noe som blant annet ble bekreftet av Lillehammers ordfører overfor evalueringsutvalget 27.01.2015, og av Petter Syverud i samme møte (Syverud var en del av den nevnte «kjernegruppen» i arbeidet med Ungdoms OL-søknaden).

Den statlige kvalitetssikringen, ledet av Det norske Veritas, konkluderte i sin rapport av 13.07.2011, med at det var behov for en brutto statsgaranti på 409 millioner kroner, og et statlig tilskudd på 232 millioner kroner. Hovedkonklusjonen var: *Kvalitetssikrer har ikke identifisert noen vesentlige svakheter i konseptet og vurderer det overordnede konseptet til å være robust og gjennomførbart*

(Det Norske Veritas et.al: Kvalitetssikring av søknad om statsgaranti for Ungdoms-OL på Lillehammer i 2016: side iv).

Denne kvalitetssikringen danner grunnlaget for St.prop. 153 S (2010–2011), hvor Kulturdepartementet fremlegger følgende vurdering: *Barn og ungdom er også hovedmålgruppen i den statlige idrettspolitikken. Kulturdepartementet ønsker å legge til rette for et ungdomsløft i idretten. Målet er å redusere frafallet og få ungdommer til å være fysisk aktive lengre. Et ungdomsløft krever en helhetlig satsing, hvor både gode breddeaktiviteter og et fornuftig toppidrettstilbud inngår. Regjeringens gave til NIF i anledning av 150-årsjubileet har en klar breddeprofil. Et ungdoms-OL vil kunne supplere denne satsingen på en god måte. Det forventes fra NIF at et ungdoms-OL i Norge vil øke fokuset på trening og fysisk aktivitet blant barn og ungdom i årene som kommer, og således også bidra til økt fysisk aktivitet generelt hos denne aldersgruppen.*

Videre:

YOG 2016 gir Norge igjen muligheten til å være vertskap for et olympisk arrangement. Det vurderes også som positivt for forholdet til IOC at Norge, som eneste søker, sier ja til å arrangere YOG 2016, ikke minst med tanke på en mulig fremtidig søknad om et nytt vinter-OL.

Det var et enstemmig Storting som den 10. november 2011 vedtok å gi statsgaranti og statstilskudd til Ungdoms-OL 2016.

3.3 Organisering av prosjektet etter tildeling

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF), Lillehammer kommune og den norske stat etablerte 26.03.2012 Lillehammer Youth Olympic Games Organizing Committee LTD (LYOGOC). Selskapets statutter er godkjent av IOC.

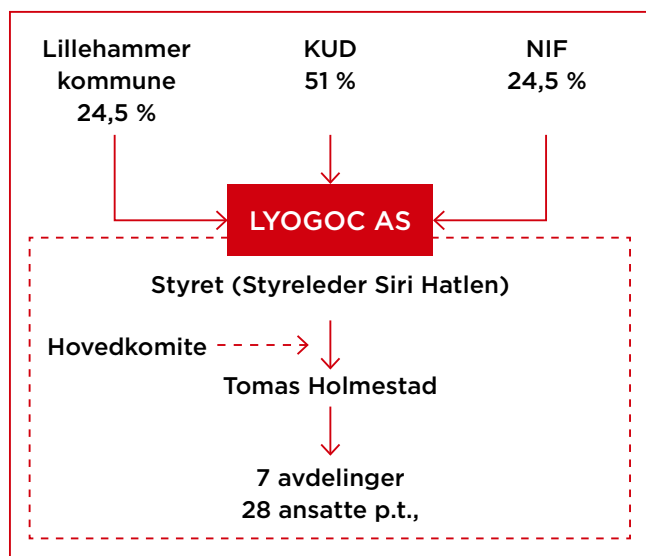
Eierskapet til LYOGOC er strukturert på samme måte som ved etableringen av *Lillehammer Olympic Organizing Committee LTD (LOOC)* i 1988, og LYOGOCs eierskap ser ut som følger:

- Den norske stat: 51 % av aksjene
- Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité: 24,5 % av aksjene
- Lillehammer kommune: 24,5 % av aksjene

LYOGOC ledes av et styre på åtte personer, med Siri Hatlen som styreleder. Styreleder er utpekt av staten. Idrettens representanter i styret er IOC- og idrettsstyremedlem Gerhard Heiberg og NIFs generalsekretær Inge Andersen.

Det er også etablert en egen *hovedkomité* for LYOGOC. Her er blant annet alle de vinterolympiske særforbundene og Norges Studentidrettsforbund representert, sammen med HKH Kronprins Haakon, Kulturminister Thorhild Widvey og representanter fra idrettskretsene på Innlandet, høyskolene på Innlandet, forsvaret, politi og andre viktige samarbeidspartnere for LYOGOC.

LYOGOCs administrasjon ledes av administrerende direktør Tomas Holmestad, og selskapet har sine kontorer på Lillehammer.

LYOGOCs organisasjonsstruktur

3.3.1 Ungdoms-OLs strategiske plattform

LYOGOC gjennomførte i tidsrommet september 2012 til mars 2013 et omfattende arbeid for å utvikle arrangements strategiske plattform. Denne plattformen *“...is a framework that addresses fundamental questions about our brand. It will guide us as an organisation, help us build a culture, and influence communications, relationships and behaviour. The core insight of the Lillehammer 2016 brand is the ambition, vision, values, voice and promises integrating our environment, our audiences and our organisation. All strategies and action plans relating to the planning and staging of the Youth Olympic Games in Lillehammer in 2016 shall carry the imprint of this Strategic Platform.”* (LYOGOC Report to the IOC for the 125th IOC Session in Buenos Aires, side 7).

LYOGOC involverte 22 unge mennesker, herunder fra alle de vinterolympiske særforbundene, fra ulike deler av samfunnet i denne prosessen. Det ble også gjennomført prosesser knyttet til dette arbeidet i forbindelse med Olympisk Akademi på Lillehammer. Resultatet av denne grundige prosessen gav svar på hva Lillehammer 2016 skal bli, for hvem, hvordan og hvorfor.

Verdisettet *Awesome & Humble – Playful & Determined* er nå gjeldende for arrangementet.

Visjonen for arrangementet er: *Go beyond. Create tomorrow.*

Et sentralt utkomme av denne prosessen er at LYOGOC har satt opp en forpliktende liste over lovnader knyttet til hva som skal ligge igjen etter arrangementet. Dette er:

1. Ungdoms-OL 2016 skal sørge for nye fysiske anlegg og utstyr.
2. Ungdoms-OL 2016 skal utgjøre en forskjell i livet til deltakerne.
3. Ungdoms-OL 2016 skal støtte opp under

10-årsplanen til norsk idrett.

4. Ungdoms-OL 2016 skal gi regionen fornyet entusiasme og kompetanse.
5. Ungdoms-OL 2016 skal bidra til etableringen av Lillehammer Olympic Legacy Centre.

Et overordnet resultat av dette strategiarbeidet er at LYOGOC nå har en enhetlig og gjenkjennelig kommunikasjon knyttet til Ungdoms-OL 2016. Dette ble presentert for evalueringsutvalget av administrerende direktør Tomas Holmestad 27.01.2015.

3.4 Analyse, læringspunkter og anbefalinger

- En prosess preget av et velfungerende samarbeid mellom idretten ved Idrettsstyret og deres samarbeidspartnere. Idretten satt i førersetet i søknadsarbeidet, og hadde konstruktiv dialog med regjering, Stortinget og regionale og lokale politiske miljøer.
- Ressursene var samlet i ett prosjekt under én ledelse. Prosjektet hadde én stemme inn mot regjeringen og Stortinget.
- Prosjektet benyttet seg av kompetansen som finnes i idretten. Dette skapte forankring og engasjement og var kostnadsbesparende og effektivt.
- God involvering av de vinterolympiske særforbundene.
- YOG 2016 har skapt en solid strategisk kommunikasjonsplattform, som kom som et resultat av en grundig og velforankret prosess. YOG 2016 har en troverdig historie å fortelle.

Læringspunkter/anbefalinger:

- YOG 2016-prosessen viser viktigheten av å samle ressurser i ett prosjekt under én ledelse, både med tanke på å utarbeide en søknad og for å tale med én stemme inn mot politiske besluttede myndigheter.
- YOG 2016-prosjektets konsekvente bruk av tilgjengelig og eksisterende kompetanse i «prosjektets nærhet» bør være et eksempel til etterfølgelse. Sikrer effektiv ressursbruk og i de aller fleste tilfeller; den beste kompetansen.
- YOG 2016s arbeid med en strategisk kommunikasjonsplattform, etter at statsgaranti var gitt, har vist seg å være av stor betydning, og er et eksempel til etterfølgelse for fremtidige OL/PL-prosesser i Norge.

KAPITTEL 4

Tromsø 2014

Evalueringsutvalget er bedt om å vurdere Tromsø 2014-prosessen med tanke på å presentere lærdømmer og anbefalinger knyttet til evt. fremtidige OL/PL-prosesser i Norge.

Kildematerialet knyttet til 2014-prosessen er i hovedsak hentet fra Meld. St. 7 (2004–2005). I dette dokumentet gis det også en relativt grundig gjennomgang av arbeidet i idretten relatert til Tromsø 2014.

I og med at dette er den av de aktuelle OL-prosessene som ligger lengst tilbake i tid, vil 2014-prosessen bli presentert relativt konsentrert.

4.1 Beskrivelse av prosessen i idretten og organisering av prosessen

Både Lillehammer og Tromsø meldte i 2003 sin interesse for å søke om å arrangere OL og Paralympics i 2014. Spørsmålet om evaluering av Tromsø og Lillehammer som søkerbyer til De olympiske leker og Paralympics i 2014 ble behandlet av Idrettsstyret i møte nr. 2, 2003–2007, 29.–30. august 2003. Det ble bestemt å starte arbeidet med å vurdere om det skulle fremmes en søknad og hvilken by som eventuelt skulle være Norges søker. En evalueringsgruppe ble nedsatt av NIF for å vurdere søknadene fra Lillehammer og Tromsø.

Innstillingen fra evalueringsgruppen ble levert til Idrettsstyret 23. desember 2003. Flertallet i gruppen anbefalte Tromsø som Norges kandidat til OL i 2014. Et mindretall anbefalte at det ikke søkes om å arrangere olympiske vinterleker i Norge i 2014.

På bakgrunn av anbefalingen fra evalueringsgruppen vedtok Idrettsstyret 06.01.2004 følgende: *Et enstemmig styre i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité anbefaler at Norge søker OL i 2014, og at Tromsø blir Norges kandidat som søkerby. Anbefalingen gis under forutsetning av at*

Tromsø spesielt avklarer:

- *Problemstillinger relatert til å avholde lekene i mars*
- *Innkvartering*
- *Transport*
- *Etterbruk*

Avklaringene forutsettes å skje i den videre prosessen i 2004 og 2005. Styret legger videre til grunn at Tromsø selv finansierer kostnader for hele søkerfasen frem til IOCs endelige valg av arrangørby (juli 2007).

En endelig søknad overfor IOC er betinget av at regjeringen og Stortinget kan akseptere de økonomiske rammene som blir presentert, og gir den nødvendige garanti.

Styret forutsetter at spillemidler kun må anvendes til anlegg som er av varig karakter, og som dekker lokale behov etter 2014.

I departementets brev til NIF 2. februar 2004 heter det blant annet:

«Norsk idrett må være innstilt på å bidra økonomisk dersom det skal søkes om OL. Til lekene på Lillehammer i 1994 ble det benyttet 276 mill. kroner av spillemidlene, noe som utgjorde 22,3% av anleggs-kostnadene og tilsvarte ett års samlet tilskudd til idrettsanlegg. Departementet er innstilt på at denne prosentsatsen minimum bør være på samme nivå ved et eventuelt OL i 2014.»

Ny søknad fra Tromsø 2014 AS med vedlegg forelå 2. mai, og saken ble behandlet i Idrettsstyrets møte 27. mai 2004, og Idrettsstyret fattet da følgende vedtak med 7 mot 5 stemmer:

«Styret i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité har vurdert de fire problemstillingene knyttet til tidspunkt, innkvartering, transport og etterbruk samt

spørsmålet knyttet til bruk av spillemidler ved et eventuelt OL i Tromsø. Idrettsstyret mener at den dokumentasjon som er fremlagt av Tromsø 2014 har bidratt til å heve kvaliteten på søknaden. Styret føler seg ikke kompetent til å overprøve de faglige vurderingene som er gjort.

På bakgrunn av et kompakt konsept og et arktisk særpreget mener Idrettsstyret at Tromsø vil kunne være en god søker for 2014.

Styret i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité vedtar at Norge bør søke om å arrangere De olympiske vinterleker og Paralympics i Tromsø i 2014. Flertallet i Idrettsstyret mener at søkergruppen Tromsø 2014 har gjort et godt arbeid for å videreutvikle søknaden i henhold til de forutsetninger Idrettsstyret ga 6. januar.

Styret i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité mener at vinter-OL og Paralympics i Tromsø vil kunne bidra til å utvikle både breddeidretten, toppidretten og idretten for funksjonshemmede i Norge. Samtidig vil vinter-OL kunne gi en betydelig styrking av frivilligheten i idrettsbevegelsen og i samfunnet for øvrig. Frivilligheten, engasjementet og kompetansen i Norges største frivillige organisasjon vil være idrettens fremste bidrag til OL i Tromsø. Styret mener at arrangementet også vil kunne bidra til at Norge opprettholder posisjonen som en av verdens ledende vinteridrettsnasjoner, og dette er sentrale idrettspolitiske momenter for å søke vinter-OL i 2014.

Idrettsstyret mener at budsjettet fortsatt har usikkerhetsmomenter. Idrettsstyret merker seg at fra januar til mai har kostnadene steget med mellom 2,5–3 mrd. kroner. For at Tromsø skal kunne bli søker, må det stilles statsgaranti på om lag 15 mrd. kroner.

Styret i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité er innforstått med at det vil bli benyttet spillemidler til finansieringen av anlegg til et eventuelt OL i Tromsø i

2014, og legger til grunn 415 millioner kroner (2004 kroner), som beskrevet i brev fra KKD av 2.2.04. Investeringene av spillemidlene må fordeles over flere år. Styret diskuterte hvordan man vil forholde seg dersom den politiske behandling setter premisser som innebærer at eventuelle kostnadsoverskridelser skal følges opp med tilsvarende økte spillemidler. Styret vil ikke støtte en slik løsning.

Idrettsstyret forutsetter at det ikke benyttes spillemidler til å finansiere søkeprosessen. NIF kan heller ikke bistå økonomisk.

De olympiske leker vil medføre kostnader langt ut over Idrettsstyrets myndighet. Blant annet er etterbruk av anlegg en stor utfordring for de fleste arrangører av olympiske leker. Tromsø 2014 har skissert flere konstruktive grep for etterbruk av OL-anleggene, men erkjenner selv at her må det gjøres en ytterligere innsats. Idrettsstyret mener at det fortsatt er utfordringer på dette området, og den videre prosessen må finne frem til sikre løsninger for etterbruk. Flertallet i styret mener at etterbruksfond må sikres gjennom statlige garantier, mens mindretallet ikke støtter en slik løsning.

Mindretallet mener at usikkerhetene knyttet til etterbruk er for store til at de finner det riktig å gå videre med søknaden. Mindretallet ga også uttrykk for andre usikkerhetsmomenter.

Styrets vedtak medfører at vurderingen av den totale ressursbruken i forhold til de samfunnsmessige og regionale effektene av et eventuelt OL i Tromsø må gå til politisk behandling.»

For å gi Tromsø 2014 AS tid til videreutvikling og promotering av en eventuell søknad, var det ønskelig at spørsmålet om statsgaranti ble avklart så tidlig som mulig. NIF ba om at saken var avklart innen årsskiftet 2004/2005, jf. sitat fra brev til Kultur- og

kirkedepartementet 16. juni 2004.

Regjeringens tilråding

Regjeringen la frem følgende tilråding i nevnte stortingsmelding i saken:

En eventuell statsgaranti for søknaden fra Tromsø 2014 AS må omfatte alle kostnader som er nødvendige for å gjennomføre arrangementet og kan i forhold til IOC ikke være beløpsspesifikk. I søknaden anslås total kostnadene til 15 680 mill. kroner, med behov for et statlig tilskudd på 9 540 mill. kroner (ekskl. bruk av spillemidler).

Påviste usikkerheter ved søkers kostnadsanslag for flere viktige budsjettposter, herunder finansiering av deltakerlandsby, søkers kostnadsanslag for transport, sikkerhet og idrettsanlegg innebærer at en endelig statsgaranti vil kunne bli betydelig høyere enn 15 680 mill. kroner. Også det «pessimistiske» budsjettanslaget er beheftet med usikkerhet.

Usikkerhet knyttet til forventede effekter på befolkning, sysselsetting, næringsutvikling og reiselivsutvikling tilsier at et OL i Tromsø i 2014 ikke forsvarer bruk av statlige midler i nevnte størrelsesorden.

Et eventuelt OL i Tromsø vil innebære omfattende bruk av spillemidler til idrettsformål. Det er lagt til grunn minimum 22,3 % av anleggskostnadene, som ut fra kostnadsanslagene i søknaden tilsvarer om lag 430 mill. kroner. Påviste mangler ved søkers anslag for investeringskostnader til idrettsanlegg vil kunne innebære ytterligere bruk av spillemidler utover det anslåtte beløp. Dette vil innebære en tilsvarende reduksjon av tilskudd til ordinære anlegg og andre idrettsformål i hele landet.

De olympiske vinterleker er blitt arrangert i Norge to ganger tidligere, i 1952 og 1994. Vinteridrett står

sterkt i Norge og det er derfor ikke unaturlig at Norge over tid tar ansvar som vertsnasjon for De olympiske vinterleker og Paralympics. Tidsspennet mellom Lillehammer-OL og et eventuelt OL i Tromsø er imidlertid kun 20 år, og regjeringen anser det ikke som rimelig at Norge skal ta på seg de store kostnadene et OL i Tromsø vil innebære så kort tid etter Lillehammer-OL.

På denne bakgrunn er det regjeringens tilråding av det ikke stilles statsgaranti for søknaden fra Tromsø 2014 AS om å arrangere De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014.

4.2 Analyse, læringspunkter og anbefalinger

- OL/PL 2014-prosessen var i sin første fase en «bykamp».
- Det var et splittet Idrettsstyre som løftet saken til regjeringen (7 mot 5 i styret).

Læringspunkter/anbefalinger:

- Det må en langt større grad av involvering av idrettsorganisasjonen til på et tidlig tidspunkt.
- Det synes krevende å skape oppslutning om én kandidat etter å ha gjennomført en «bykamp» mellom to eller flere byer i idretten (Idrettsstyret var splittet).

KAPITTEL 5

Tromsø 2018

Dette kapitelet omhandler OL/PL 2018-prosessen og dens organisering. Dette var en omfattende prosess i norsk idrett, og den hadde to distinkte faser:

1. «Bykampfasen»
2. «Statsgarantifasen»

5.1 Beskrivelse av prosessen i idretten og prosjektets organisering

Et enstemmig Idrettsstyre vedtok i sitt møte 22.06.2006 (møte nr. 36, IS-sak 250, 2004–2007) at Norge skal søke vinter-OL og Paralympics i 2018. Dette markerte startpunktet for en omfattende administrativ og idrettspolitisk prosess med betydelig offentlig interesse.

Resultatet av dette vedtaket ble at tre byer formelt signaliserte sin interesse for å bli norsk kandidat til OL og Paralympics 2018: Oslo, Trondheim og Tromsø.

Som nevnt, er det naturlig å inndele denne prosessen i to adskilte faser:

Fase 1: "Bykampfasen"

Fase 2: "Statsgarantifasen"

Hver av disse fasene representerte ulike administrative og idrettspolitiske utfordringer for NIF, og ulike aktører preget de to fasene. Fase 1 ble avsluttet 30.03.2007 med at Tromsø ble valgt av Idrettsstyret som mulig norsk søkerby for vinter-OL og Paralympics 2018. Fase 2 ble avsluttet 06.10.2008 da Idrettsstyret valgte å trekke søknaden om statsgaranti for et vinter-OL og Paralympics i Tromsø i 2018.

5.1.1 Fase 1 – Bykampfasen

I Idrettsstyrets møte nr. 24 (sak 250, 2004–2007)

22.06.2006 ble følgende vedtak enstemmig fattet:

Styret i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité vedtar enstemmig å søke vinter-OL og Paralympics i 2018.

Det vil bli etablert en evalueringsgruppe for å følge opp prosessen.

Innen utgangen av juni vil informasjon om hvordan aktuelle kandidater skal forholde seg, bli presentert. Idrettsstyret tar sikte på å kunne velge nasjonal kandidat i mars 2007.

På bakgrunn av Idrettsstyrets vedtak i sak 250 (2004–2007), ble det igangsatt et arbeid for å sette sammen en faglig referansegruppe som skulle evaluere søknadene fra de tre aktuelle byene. Følgende personer ble valgt:

- Odd Martinsen – mangeårig formann i FIS langrennskomité.
- Torild Skogsholm – samferdselsminister i perioden 2001 – 2005.
- Dag Sanne – direktør i IBM i perioden rundt Lillehammer OL, knyttet til arbeid relatert til Birkebeinerlauget.
- Olav Myrholt – bred miljø- og samfunnskompetanse knyttet til OL. Har vært en del av IOCs "Evaluation Commission" ved flere anledninger.

Mandat

Referansegruppens mandat ble vedtatt av Idrettsstyret 15.12.2006 (IS-møte nr. 29, sak 250, 2004–2007), og lyder som følger:

Mandat for den faglige referansegruppens arbeid med evalueringsrapport vedrørende OL og Paralympics 2018:

- *Referansegruppens rapport skal på bakgrunn av kravspesifikasjon til OL og Paralympics 2018 av 05.07.2006 konsentreres rundt vurderinger av forholdene relatert til arrangementsgjennomføringen.*
- *Referansegruppen skal gi søkerbyene kriterieverdier med skriftlige vurderinger som også inkluderer idrettsarenaenes etterbruk for å peke på hvilke av søkerbyene som er i stand til å arrangere et vinter-OL og Paralympics i 2018.*

Kriterier

Den faglige referansegruppen studerte kriteriene som IOC bruker i forbindelse med utvelgelse av byer i søknadsfasen og kandidaturfasen. Gruppen modererte og (til dels) slo sammen noen av IOCs mange kriterier, mens andre ble utsatt til den offisielle norske kandidatbyen ble valgt.

Kravspesifikasjonen for søknadene ble gjort kjent for søkerbyene 05.07.2006, og gjennomgått i et åpent informasjonsmøte for søkerbyene 10.08.2006.

Kriteriene ble valgt på bakgrunn av relevansen for evalueringsprosessen i IOC. De grunnleggende kravene vedrørende transport, overnattingskapasitet, arenaer og annen olympisk infrastruktur er de viktigste for å komme gjennom nåløyet i IOCs første evalueringsrunde. Kriteriene ble tillagt ulik vekt i verdiutregningen, noe som i hovedsak var i samsvar med det som ble gitt ifm. IOCs evaluering av kandidatbyene for OL og Paralympics 2014.

Særforbundenes formelle rolle i søknadsarbeidet

For NIF var det av stor betydning at de særrettslige krav og hensyn ble ivaretatt i søknadene. Samtidig var det et sentralt prinsipp at de tre søkerbyene fikk tilgang på den samme informasjonen og den samme

særrettslige kompetansen i sitt arbeid med å ferdigstille søknadene. 06.12.2006 ble det derfor avholdt et møte mellom representanter for Idrettsstyret, NIFs administrasjon, de vinterolympiske særforbundene og den faglige referansegruppen. Det ble i dette møtet bestemt at hvert enkelt av disse særforbundene skulle oppnevne én eller flere offisielle kontaktpersoner. Deres oppgave var å fungere som offisielle faglige støttepersoner for den enkelte søkerby og for den faglige referansegruppen.

Referansegruppens arbeid

Den faglige referansegruppen ble som tidligere nevnt formelt tildelt sitt mandat i IS-møtet den 15.12.2006 (IS-møte nr. 29, sak 250, 2004–2007). Men jobben i utvalget startet allerede på sensommeren samme året. Referansegruppen avholdt totalt 21 møter i perioden 10.07.2006 til 19.03.2007.

NIF fikk 19.02.2007 overlevert søknadene fra de tre søkerbyene, samt underlagsmateriale. Søknadene kom umiddelbart referansegruppen i hende.

For å gi hver enkelt søkerby en mulighet til å gi referansegruppen en dypere innsikt i alle relevante detaljer knyttet til innholdet i søknadene, ble det bestemt at referansegruppen skulle gjennomføre en befaringsreise av tre dagers varighet til hver enkelt by.

I perioden 10.03.2007 til 19.03.2007 avholdt den faglige referansegruppen åtte heldagsmøter for å gjøre de endelige vurderingene som til slutt skulle utgjøre konklusjonene i sluttrapporten til Idrettsstyret. I løpet av disse dagene var det også kontakt med søkerbyene for å sikre at de opplysninger som skulle ligge til grunn for de endelige vurderingene og konklusjonene var korrekte. I særdeleshet var det mye kontakt med Tromsø 2018 for å avklare forhold rundt deres interne transportkonsept.

Den faglige referansegruppen ga følgende totale kriterieverdier til hver av de tre søkerbyene:

Søkerby	Total kriterieverdi
Oslo	225
Trondheim	211,5
Tromsø	196,5

Idrettsstyrets oppfølging i «bykampfasen»

I perioden 22.06.2006 til 30.03.2007 ble OL og Paralympics 2018-saken behandlet på følgende Idrettsstyremøter:

- IS-møte 24
- IS-møte 26
- IS-møte 27
- IS-møte 29
- IS-møte 30
- IS-møte 31
- IS-møte 32
- IS-møte 33

I tillegg gjennomførte Idrettsstyret befaringer hos de tre søkerbyene av én dags varighet. Befaringene ble organisert på følgende måte:

- 25.10.2006: Tromsø
- 22.11.2006: Trondheim
- 14.12.2006: Oslo

Idrettsstyret fikk overlevert søknadene fra de tre søkerbyene 19.02.2007.

Den endelige behandlingen av spørsmålet om hvem som skulle bli mulig norsk søkerby til vinter-OL og Paralympics 2018 ble gjort i IS-møte nr. 33 (sak 340, 2004–2007). I saksprotokollen fra det aktuelle IS-møtet står følgende:

«Sak 340 Behandling av søknader for OL/ Paralympics 2018

Idrettsstyret vedtok prinsippene for avstemningen over søknadene bl.a. at den byen som ble valgt, måtte ha flertall av stemmene evt. ved stemmelikhet skulle møteleders stemme avgjøre. Tidl. universitetsrektor professor dr. juris. Lucy Smith og tidl. riksmeklingsmann Reidar Webster ble valgt til å overvåke avstemningen.

Fagutvalgets leder Odd Martinsen la frem rapporten med vurdering av søknadene til de tre søkerbyene. Det ble vedtatt å offentliggjøre rapporten i forbindelse med pressekonferansen etter avgjørelsen.

Idrettsstyret gikk deretter over til behandlingen og avstemningen:

Første avstemning:

Tromsø 6 stemmer

Oslo 5 stemmer

Trondheim 1 stemme

Trondheim var da stemt ut foran andre avstemning

Andre avstemning:

Tromsø 6 stemmer med møteleders stemme

Oslo 6 stemmer

Tromsø ble valgt til mulig søkerby fra Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité til OL/Paralympics 2018. NIF vil sende søknad om statsgaranti til KKD vedr. OL/Paralympics 2018 senest 10.05.07.»

5.1.2 Fase 2 – statsgarantifasen

Den her benevnte "statsgarantifasen" strekker seg fra vedtaket i IS-sak 340 (møte nr. 33, 2004–2007) 30.03.2007, til endelig vedtak om trekke statsgarantien ble fattet i IS-sak 195 (møte nr. 17, 2007–2011) 06.10.2008.

Dette var en fase hvor NIF i mindre grad hadde en aktivt utøvende rolle. Fasen var i stor grad preget av den kvalitetssikringen som ble iverksatt av Kultur- og kirke departementet (KKD) av statsgarantisøknaden som ble avlevert Kultur- og kirke ministeren 10.05.2007, dagen før Idrettstinget i Skien.

Endringer og presiseringer av Tromsøs 2018-konsept

I tiden mellom Idrettsstyrets avgjørelse 30.03.2007 og formell overlevering av søknad om statsgaranti for OL og Paralympics 2018 10.05.2007, fikk Tromsø 2018 muligheten til å gjøre forbedringer og presiseringer av sitt konsept, basert på de merknader som faglig referansegruppe oppstilte i sin rapport av 19.02.2007. Det ble bl.a. avholdt møte mellom Tromsø 2018 og Torild Skogsholm for å se på mulige utbedringer vedrørende transport, samt mellom Tromsø 2018 og Petter Syverud vedrørende økonomi og budsjett.

Søknad om statsgaranti

I NIFs følgeskriv til søknaden, datert 10.05.2007, om statsgaranti presiserte NIF følgende:

NIF er innforstått med at det vil kunne være nødvendig å benytte spillemidler for å delfinansiere anleggene som må realiseres i forbindelse med et OL og Paralympics i Tromsø 2018. Spillemidlene er imidlertid av avgjørende betydning for å ivareta hele norsk idretts anleggsbehov. Det er av den grunn viktig for NIF at bruken av spillemidler til et OL og Paralympics ikke innvirker vesentlig på nyinvesteringer og utbygging av idrettsanlegg for øvrig til den ordinære idretten i Norge. Det forutsettes at KKD konsulterer NIF i denne problemstillingen på et relevant tidspunkt i behandlingen fra KKD's side.

NIF forutsetter videre at det ikke skal benyttes spillemidler for å finansiere søkerprosessen.

Tromsø 2018 stipulerte i statsgarantisøknaden at det samlede finansieringsbehovet var 15,5 milliarder kroner og samlede inntekter til om lag 6,2 milliarder kroner. Det beregnede behovet for netto statlig tilskudd var derfor om lag 9,3 milliarder kroner.

Kvalitetssikringsprosessen

Staten har etablert en ordning for uavhengig kvalitetssikring av statlige investeringsprosjekter over 500 millioner kroner. Staten besluttet å bruke ordningen for å kvalitetssikre statsgarantisøknaden av 10.05.2007.

NIFs rolle i forbindelse med Statens kvalitetssikring var i første rekke å fungere som en tilrettelegger for at de spørsmål og den informasjon som Kvalitetssikrer ønsket ble besvart og lagt frem for Kvalitetssikrer. Det ble fra KKD's side presisert i brev til NIF datert 12.12.2007 at Regjeringen forholder seg til at det er NIF som søker.

I alt ble det formelt formidlet svar på 143 spørsmål sendt fra Kvalitetssikrer til Tromsø 2018 i løpet av kvalitetssikringsprosessen. Spørsmålene omhandlet alle de sentrale temaene i søknaden om statsgaranti, som for eksempel innkvartering, transport, miljø, anlegg og generell infrastruktur.

NIF deltok på fem møter i perioden 31.03.2008 – 15.05.2008 med Kvalitetssikrer og Tromsø 2018. NIFs rolle i disse møtene var i første rekke å være observatør, samt å kunne besvare spørsmål som omhandlet NIF spesielt (herunder spørsmål vedrørende felles budsjettgrunnlag). Særlig viktig var møtene som ble avholdt i Tromsø 31.03.2008 – 01.04.2008 og 06.05.2008 – 07.05.2008. Dette var møter hvor det ble gjort omfattende informasjonsinnhenting fra Kvalitetssikrers side.

Idrettsstyrets arbeid relatert til 2018-prosessen i fase 2

1. visepresident Odd-Roar Thorsen ble valgt som styremedlem i Tromsø 2018 etter at Tromsø var blitt foretrukket av Idrettsstyret som mulig norsk søkerby i IS-møte nr. 33, sak 340 (2004–2007). 1. visepresident Odd-Roar Thorsen var også Idrettsstyrets representant i styret til Tromsø 2014 AS.

I perioden 30.03.2007 til 06.10.2008 ble OL og Paralympics 2018-saken behandlet på følgende Idrettsstyremøter:

- IS-møtene 34 og 35 (2004–2007)
- IS-møte 1 (2007–2011)
- IS-møtene 3 til 17 (2007–2011)

I tillegg til behandlingen i de ovennevnte møter i Idrettsstyret, fikk Tromsø 2018 anledning til å presentere sine planer for et OL og Paralympics i Tromsø i 2018 på idrettens ledermøte i Oslo den 6./7. juni 2008. På ledermøtet ble også spørsmålet om bruken av spillemidler til å finansiere bygging av OL-anlegg diskutert. Representantene fra særforbundene og idrettskretsene oversendte følgende uttalelse til Idrettsstyret:

Ledermøtet i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité i Oslo 6.–7. juni 2008, vil gi sin støtte til arbeidet med å få olympiske og paralympiske vinterleker lagt til Tromsø i 2018.

Ledermøtet konstaterer at kostnadsrammen for idrettsanlegg i Tromsø 2018 ikke er avklart på det nåværende tidspunkt.

Med henvisning til Idrettstingets vedtak i Skien 2008 vedr. utbygging av anlegg for barn og unge, aksepteres det ikke at etterslepet i de statlige utbetalingene økes.

I det videre arbeid med søknaden vedr. Tromsø 2018/statsgarantien til Tromsø kommune oppfordres Idrettsstyret å gå i dialog med departementet og regjeringen med sikte på å:

- *å redusere andelen og sette et øvre tak for bruk av spillemidler til anlegg i Tromsø 2018*
- *å få vedtatt en tidsbestemt handlingsplan for å redusere etterslepet i utbyggingen av idrettsanlegg lokalt/regionalt*
- *å sikre finansieringen av kostnadskrevende anlegg over statsbudsjettet*

Resultatet av kvalitetssikringen av Tromsø 2018

Idrettsstyret fikk oversendt kvalitetssikringsrapporten fra KKD 30.09.2008, samme dag som rapporten ble offentliggjort.

Sentrale momenter ved rapporten:

- *Netto statlig tilskudd ble anslått til kr 19,1 mrd. i forhold til søknadens kr 9,5 mrd.*
- *Brutto statsgaranti kr. 28,6 mrd. i forhold til opprinnelige kr 15,6 mrd.*
- *Kostnadene for idrettsanlegg anslått til kr 3,7 mrd. i forhold til kr. 2,5 mrd.*
- *Idrettens andel på 22,3 % ville da utgjøre ca. kr 880 mill. inkl. normalisering av konjunktur og reallønnsvekst i forhold til kr 565 mill. med utgangspunkt i kr 2,5 mrd.*

Idrettsstyret utfordret Programkomiteen for idrettskretsene og det politiske arbeidsutvalget for særforbundene om å komme med uttalelser på bakgrunn av kvalitetssikringsrapporten.

Evalueringsutvalget kan ikke se at Idrettsstyret tok en formell kontakt med regjeringen for å sjekke om det var villighet til å bevilge mer penger til OL/PL 2018 etter at kvalitetssikringen var gjennomført. Med dette valgte Idrettsstyret å ta det politiske ansvaret regjeringen åpent kunne vært utfordret på.

Idrettsstyrets behandling av sak 195 (2007–2011), «Tromsø 2018»

Protokollen fra ekstraordinært møte i Idrettsstyret 06.10.2008 gjengis her i sin helhet:

«Sak 195 Tromsø 2018

Presidenten underrettet styret om at idrettsstyremedlem og IOC-medlem, Gerhard Heiberg, som var fraværende pga reise, hadde erklært seg inhabil i saken.

Videre informerte presidenten om vurderinger relatert til ekstern deltakelse til dette idrettsstyremøtet. Styret sa seg enige om at hverken de eksterne kvalitetssikrerne eller representanter fra Tromsø 2018 AS skulle være til stede på idrettsstyremøtet.

Idrettsstyret sa seg enige om at Sven Even Maamoen (leder for idrettskretsens programkomité) og Christian Anker-Rasch (leder for særforbundenes politiske arbeidsutvalg) skulle få informere om organisasjonens, henholdsvis idrettskretsens og særforbundenes, syn i saken om statsgarantisøknad for Tromsø 2018.

Det ble informert om at idrettsstyremedlem Geir Kvillum er på sykehus, men at han hadde oversendt til presidenten sine synspunkter og at han var beredt til å delta i idrettsstyremøtet pr. møtetelefon.

Styret behandlet så:

- habilitet og stemmerett til 2. visepresident Børre Rognlien, som skulle representere ved en begravelse og derfor ville være fraværende fra deler av møtet.
- habilitet til 1. visepresident som er fullverdig styremedlem i Tromsø 2018 AS.
- stemmerett til Geir Kvillum som deltok på deler av møtet på høyttalende møtetelefon.

Styret gjorde følgende vedtak:

- *Styret vedtok at 2. visepresident Børre Rognlien er deltaker i møtet både i henhold til habilitet og stemmeberettigelse.*
- *Styret vedtok at 1. visepresident Odd-Roar Thorsen er habil og derved også har stemmerett.*
- *Styret vedtar at idrettsstyremedlem Geir Kvillum er fullverdig stemmeberettiget ved møtet.*
- *Geir Kvillum deltar på møtetelefon under møtet og ved stemmeavgivning.*

Generalsekretæren presenterte sentrale punkter fra rapporten til kvalitetssikringsgruppen, fra Advansia AS, Det Norske Veritas og Samfunns- og Næringslivsforskning, som har i oppdrag fra KKD å kvalitetssikre søknaden om statsgaranti for Tromsø 2018:

- Netto statlig tilskudd er anslått til kr 19,1 mrd. i forhold til søknadens kr 9,5 mrd.
- Brutto statsgaranti kr. 28,6 mrd. i forhold til opprinnelige kr 15,6 mrd.
- Kostnadene for idrettsanlegg anslått til kr 3,7 mrd. i forhold til kr. 2,5 mrd.
- Idrettens andel på 22,3 % vil da utgjøre ca. kr 880 mill. inkl. normalisering av konjunktur og reallønnsvekst i forhold til kr 565 mill. med utgangspunkt i kr 2,5 mrd.

Ifølge kvalitetssikrerne viser søknaden spesielle svakheter ved gjennomføringskonseptet relatert til:

- Innkvartering
- Etterbruk
- Inntransport med fly

I tillegg ble det gitt kritiske vurderinger fra kvalitetssikrerne relatert til miljøkonseptet og arrangementets usikkerhet til utsatte værforhold.

Idrettsstyret hadde ingen vesentlige kommentarer ved gjennomgangen av disse forholdene i kvalitetssikrernes rapport.

Generalsekretæren gjennomgikk også positive elementer ved et nytt vinter-OL til Norge.

Generalsekretæren understreket at dette er tredje gangen Tromsøs søknad blir kvalitetssikret av uavhengige ekspertgrupper:

- KKD i forbindelse med garantisøknaden for Tromsø 2014, som ikke ble innvilget.
- Den NIF-nedsatte faglige referansegruppen, ledet av Odd Martinsen, som vurderte alle de tre nasjonale søkerkandidatene; Tromsø, Trondheim og Oslo.
- Kvalitetssikrergruppen bestående av Advansia AS, Det Norske Veritas og Samfunns og Næringslivsforskning AS, som bl.a. konkluderer med at de omsøkte beløpene for netto kostnader og brutto statsgaranti for OL i Tromsø 2018 vil få en betydelig økning. Netto statlig bidrag har bl.a. økt med ca.100%.

Sven Even Maamoen, leder av idrettskretsens programkomité, redegjorde for idrettskretsens syn på om Idrettsstyret burde trekke garantisøknaden for Tromsø 2018. Ut fra de tilbakemeldinger som er gitt idrettskretsens programkomité, er det 14 av 19 idrettskretser som tilrår Idrettsstyret å trekke tilbake søknaden om statsgaranti.

Christian Anker-Rasch, leder for særforbundenes politiske arbeidsutvalg, redegjorde for særforbundenes syn.

35 særforbund (hvorav 3 ikke hadde styrebehandlet saken) av totalt 56 særforbund ønsket at søknaden om statsgaranti skulle trekkes. Syv forbund ønsket at søknaden skulle opprettholdes.

14 hadde ikke gitt svar tilbake på møtetidspunktet.

Den gjennomgående begrunnelsen for innstillingen om å trekke søknaden, var at Tromsø 2018 er for

kostbar – og at norsk idrett bør prioritere annerledes i de kommende år i henhold til vedtak gjort på Idrettstinget i Skien i 2007.

Konklusjonen til arbeidsutvalget var:

”På vegne av et klart flertall blant særforbundene vil Særforbundenes Politiske Arbeidsutvalg anbefale Idrettsstyret å trekke søknaden om statsgaranti til et OL i Tromsø 2018.”

Etter innledningene hadde Idrettsstyret debatt over generalsekretærens forslag til vedtak i saksfremlegget:

”Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) vil ikke søke Den internasjonale olympiske komité (IOC) om at Norge skal arrangere de olympiske og paralympiske vinterlekene i 2018. Som følge av dette trekker NIF tilbake søknaden om statsgaranti til KKD avgitt 10.05.2007.”

Idrettsstyremedlem Geir Knutsen var kritisk til både generalsekretærens vedtaksforslag og til det han oppfattet som en grad av ensidighet i saksfremleggelsen.

Som motforslag til generalsekretærens forslag, la Geir Knutsen frem følgende forslag til vedtak:

”Kvalitetsrapporten viser at prisen for et OL i 2018 er om lag 19 mrd kroner – det vil si 3 mrd mer enn Lillehammer-OL. Effektene av forrige OL i Norge var store for norsk idrett og en viktig begivenhet for hele det norske samfunn. NIF-styret ønsker et nytt fyrtårn for norsk idrett gjennom 2018-lekene. Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er villig, slik tidligere signalisert, å sette av 625 millioner kroner i anleggsmidler. Det tilsvarer nivået for ett års anleggsmidler, slik det ble gjort også i forbindelse med Lillehammer-lekene. Dette er NIFs maksimale grense for bruk av

anleggsmidler. Vi er tilfreds med at landsdelen har signalisert vilje til å finansiere det overstigende beløp og forutsetter at dette blir gjenstand for en dialog mellom regjeringen og de nordnorske aktørene i den videre behandlingen av statsgarantien. Med disse premisser ønsker vi fortsatt å søke Den internasjonale olympiske komité (IOC) og Den internasjonale paralympiske komité (IPC) om at Norge skal arrangere de olympiske og paralympiske vinterlekene i 2018. Søknaden om statsgaranti til KKD opprettholdes.”

Forslagene ble votert over med følgende resultat: Generalsekretærens forslag fikk ni stemmer.

Idrettsstyrerepresentant Geir Knutsens forslag fikk tre stemmer.

Idrettsstyret bestemte at det enkelte idrettsstyre-medlems votum ikke skulle protokolleres, men at det er opp til hver enkelt å offentliggjøre sitt votum.

Vedtak:

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) vil ikke søke Den internasjonale olympiske komité (IOC) om at Norge skal arrangere de olympiske og paralympiske vinterlekene i 2018.

Som følge av dette trekker NIF tilbake søknaden om statsgaranti til KKD avgitt 10.05.2007.

Presidenten hevet møtet kl. 12.45. Det var invitert til Åpen time med pressekonferanse etter møtet.»

Økonomiske kostnader forbundet med 2018-prosessen

Tallene fra de fire sistnevnte har NIF mottatt etter forespørsel til den enkelte aktør. Tallene fra NIF baserer seg på tall fra NIFs regnskaper i perioden 2006–2008.

Aktør	Totalkostnad 2018-prosess
NIF ¹	Kr. 4.200.000
Oslo 2018	Kr. 15.400.000
Trondheim 2018	Kr. 11.500.000
Tromsø 2018 ²	Kr. 45.000.000
KKD (kostnad for ekstern kvalitetssikring)	Kr. 9.775.000
Totalt	Kr. 85.875.000

5.2 Analyse, læringspunkter og anbefalinger

- Det ble gjennomført en omfattende, krevende og kostbar «bykamp» i fase én av prosessen – uten en forutgående forankret prosess i idrettsorganisasjonen.
- Det ble svært krevende for norsk idrett at Idrettsstyret valgte den kandidaten – Tromsø – som kom dårligst ut i det styreoppnevnte ekspertutvalget, og at dette valget ble fattet av et styre som var delt på midten i saken. Med dette var man kommet i en særdeles krevende situasjon med tanke på å «selge» prosjektet nasjonalt og internasjonalt.
- Norsk idrett samlet seg aldri bak Tromsø-prosjektet. Idrettsstyret valgte selv å avslutte 2018-prosessen – til forskjell fra 2014-prosessen. Dette skapte splid i idretts-Norge, og skadet

1 Totalkostnaden inkluderer et estimert anslag, lik tre årsverk (beregnet til totalt kr. 2.000.000,-), på kostnad relatert til administrativ oppfølging.

2 Kostnadstallet for Tromsø 2018 gjelder for perioden juni 2006 til og med primo 2009, og inkluderer også avviklingskostnader.

tilliten til beslutningsprosessene, særlig i Nord-Norge.

- NIFs arbeid med Tromsø 2018 versus Oslo 2022 hadde klare forskjeller. I forbindelse med Tromsøs arbeid med både 2014 og 2018 ble søknadsarbeidet organisert i egne AS. NIF ble ikke tilbudt noen eierposisjon i disse selskapene. NIF fikk imidlertid en plass i styrene, som ble besatt av Idrettsstyrets Odd-Roar Thorsen. På eiersiden i Tromsø 2018 var Tromsø kommune, Troms fylkeskommune, Hurtigruten ASA, L. Mack AS, SpareBank1 Nord-Norge og Troms Kraft AS. Dette gjør f.eks. en direkte sammenligning mellom NIFs engasjement i Tromsø 2014/2018- og Oslo 2022-prosessen vanskelig.

Læringspunkter/Anbefalinger:

- Et OL/PL-prosjekt er et nasjonalt anliggende som bør starte med et regionalt initiativ hvor idretten tidlig initierer kontakt med sentrale myndigheter.
- Idretten bør ikke initiere en «bykamp» mellom ulike byer. Dette skaper et meget krevende utgangspunkt for å samle hele landet bak en OL/PL-søknad.
- Idrettsstyret må være lojal og stå samlet bak xegne vedtak.

KAPITTEL 6

Oslo 2022

Proessen knyttet til OL/PL 2022 i Oslo er den siste og mest omfattende av de norske OL/PL-prosessene som omtales i denne rapporten.

I redegjørelsen for prosessen, er definert prosjektstart satt til 16.08.2011 – da NIFs presidentskap første gang hadde OL/PL 2022 på agendaen – mens prosjektsluttersatt til 31.10.2014 – som er dateringen på brevet som ble sendt til IOC hvor det meddeles at søknaden om OL/PL 2022 formelt er trukket.

Dette kapitlet er strukturert som følger:

- Beskrivelse av prosessen i idretten
- Beskrivelse av samarbeidsprosessen mellom idretten og Oslo kommune/øvrige kommuner
- Utvikling i prosjektets omkringliggende rammer
- Utvalgets overordnede analyse av prosessen og fremtidige anbefalinger

6.1 Prosessen i idretten

I perioden mellom tidspunktet da det daværende Idrettsstyret 06.10.2008 vedtok å trekke søknaden om statsgaranti for OL/PL 2018 og tidspunktet da IOC vedtok å tildele OL/PL 2018 til sørkoreanske PyeongChang under IOC-Sesjonen i Durban 06.07.2011, var aldri spørsmålet om en ny norsk OL/PL-søknad noe tema i Idrettsstyret eller i NIFs presidentskap.

6.1.1. Innledende sonderinger

Første gang saken om en evt. norsk OL/PL 2022-søknad stod på agendaen i en formell sammenheng i NIF-regi, var da saken ble diskutert i NIFs presidentskap 16.08.2011. På bakgrunn av diskusjonene i dette presidentskapsmøtet ble det orientert om saken i Idrettsstyrets møte nr. 3 (2011–2015) den 25.08.2011. Det ble da enighet om at Idrettsstyret skulle gjøre sonderinger i idrettsorganisasjonen i løpet av september måned samme år.

Førstegangsaken ble diskutert utenfor Idrettsstyret, var under idrettskretsledermøtet 02.04.09.2011. Responsen fra dette møtet ble opplevd som positiv. Deretter ble det senere samme høst gjennomført dialogmøter med særforbundene og idrettskretsene 13.–15.09.2011 og dialogmøter med de vinterolympiske særforbundene 19.09.2011 og 24.10.2011 hvor OL/PL 2022-saken ble diskutert.

Som en oppfølging av møtet 19.09.2011, sendte NIF 28.09.2011 et brev til de vinterolympiske særforbundene hvor det konkret ble bedt om tilbakemelding på følgende spørsmål:

- *En anbefalt spesifikkasjon relatert til de anlegg som bør prioriteres bygget i forbindelse med et evt. vinter-OL i Norge i 2022.*
- *En anbefaling på hvilken by som evt. bør være norsk hovedsøkerby. Refleksjoner vedr. OL og fremtidig sammenheng med idrettsutdanning/toppidrettssatsing.*
- *Vurdere merverdien for norsk toppidrett generelt, og særforbundene spesielt av et evt. nytt OL, herunder vurdere etterbruk, miljømessige forhold og drift relatert til anlegg.*

NIF mottok skriftlige tilbakemeldinger fra alle de syv aktuelle særforbundene, og alle pekte på Oslo som hovedsøkerby. Det fremkom også i tilbakemeldingene fra Skiforbundet, Skiskytterforbundet og Ake-, bob- og skeletonforbundet at aktuell samarbeidsakse var Oslo – Gudbrandsdalen.

Idrettsstyret vedtok i sitt møte nr. 7 (2011–2015) i idrettsstyresak 57, 07.01.2012, med 11 mot 1 stemme at: *Idrettsstyret vil søke kontakt med kommuner og fylkeskommuner med hovedbasis i linjen Oslo/Lillehammer-regionen, dette innbefatter også kommunene Drammen og Lørenskog, og inkluderer fylkene Oslo, Akershus, Hedmark, Oppland og Buskerud.*

Og at:

Det vil være Oslo som vil være relevant søkerby sammen med Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF).

Dette vedtaket ble fulgt opp av et brev fra NIF til Oslo kommune datert 30.01.2012 med et ønske om å starte et utredningsarbeid for et mulig OL/PL 2022 i Oslo.

NIFs informasjonsarbeid i egen organisasjon fortsatte vinteren 2012 med et informasjonsmøte med de syv vinterolympiske særforbundene 01.02.2012. Etter dette møtet oppnevnte hvert enkelt av disse særforbundene én kontaktperson hver med tanke på det videre arrangements- og anleggsmessige oppfølgingsarbeidet inn mot prosjektet. 14.03.2012 ble samtlige særforbund invitert til et status- og informasjonsmøte av Idrettsstyret. Dette ble fulgt opp med en invitasjon til alle idrettskretsene til et tilsvarende status- og informasjonsmøte 27.03.2012.

Idrettsstyret besluttet enstemmig i sitt møte nr. 9, i idrettsstyresak 77 (2011–2015) følgende:
Idrettsstyret vedtok enstemmig å innkalle til ekstraordinært Idrettsting for at Idrettstinget, i henhold til NIFs lov § 3–4 bokstav i); skal vurdere spørsmålet om en evt. norsk søknad om OL/PL 2022.

Idrettsstyret ba om at presidentskapet henvender seg til regjeringen og den politiske ledelsen i Oslo kommune for å informere om og klargjøre premissene for den videre prosessen for en søknad om OL/PL 2022.

Oslo Idrettskrets vedtok på sitt kretsting 02.06.2012 enstemmig å gå inn for OL/PL 2022, mens bystyret i Oslo 06.06.2012 vedtok med 52 mot syv stemmer å gå videre med OL/PL 2022-søknaden.

6.1.2 Ekstraordinært Idrettsting

Det møtte 162 stemmeberettigede representanter til det ekstraordinære idrettstinget den 09.06.2012. Tinget ble avholdt på Rica Hell, Stjørdal.

Innledningsvis hadde Idrettspresident Børre Rognlien, byråd i Oslo Ola Elvestuen, og det norske IOC-medlemmet Gerhard Heiberg ordet i saken. I den påfølgende debatten hadde 41 stemmeberettigede representanter ordet i saken.

Med 142 mot 15 stemmer vedtok det ekstraordinære Idrettstinget følgende:

1. *Idrettstinget gir sin tilslutning til at Idrettsstyret skal arbeide videre med en norsk søknad om OL/PL 2022 til Den internasjonale olympiske komité (IOC), med Oslo som søkerby.*
2. *Et OL/PL i Norge i 2022 vil være et viktig arrangement for ytterligere å utvikle norsk idrett, en ny generasjon frivillige og å gi dagens og fremtidige unge idrettsutøvere muligheter for å oppleve og delta i olympiske leker i Norge. Et OL/PL i 2022 skal bygge videre på den kompetanseutvikling som skapes i Ungdomsløftet gjennom arbeidet med Ungdoms-OL i 2016.*
3. *Det er et mål at OL og PL i Norge skal stimulere den regionale idrettsutvikling i hele landet og den regionale prestasjonsorienterte idrettsutviklingen spesielt.*
4. *Et OL/PL i Norge 2022 vil være en katalysator i en fremtidsrettet aktivitets- og kompetanseutvikling for idretten og samfunnet som helhet. Et OL i Norge skal ivareta idrettens overordnede mål om åpenhet og inkludering. Vårt felles miljøansvar må være en viktig plattform i det videre søknadsarbeidet.*
5. *Den finansieringsmodellen for anlegg styret har presentert for idrettstinget skal legges til grunn for forhandlingene. Idrettstinget forutsetter at det i samarbeid med politiske myndigheter på alle nivåer tilrettelegges for at anleggs-*

investeringen baseres på et spleiselag der idretten gjennom spillemidlene bidrar med 11,1 %. Ved vesentlige avvik fra dette, vil organisasjonen bli hørt på nytt.

6. Utviklingen av idrettsanlegg utenfor selve arrangementsregionen for OL/PL 2022 skal ikke berøres av de investeringer som må gjøres relatert til idrettsanlegg innenfor arrangementsregionen.
7. Etterbruken av OL-anleggene skal møte idrettens behov og flere idretter enn vinteridrettene skal få plass i anleggene etter lekene. Lokal barne- og ungdomsidrett skal få tilgang til OL-anleggene på samme måte som i kommunale idrettsanlegg i dag.

Det ble også avholdt et ekstraordinært Idrettsting 28.09.2013 på Gardermoen for å vedta nødvendige lovendringer med tanke på at Ole Einar Bjørndalen var kandidat til IOCs utøverkomité. I forbindelse med dette ekstraordinære Idrettstinget ble det også gitt en status i arbeidet med OL/PL 2022-arbeidet.

6.1.3. Ledermøtene i norsk idrett

Det ble i 2013 og 2014 avholdt to Ledermøter, og OL/PL 2022 stod på agendaen ved begge anledningene.

Ledermøtet 2013 i Sandefjord

Det var på Ledermøtet i Sandefjord i 2013 at OL/PL 2022-saken første gang ble debattert i dette forum. Møtet ble avholdt i perioden 31.05 – 01.06.2013.

Følgende resolusjon ble enstemmig vedtatt fra Ledermøtet i 2013, 31.05.2013:

Norsk idrett står samlet bak en søknad om olympiske og paralympiske leker i Norge i 2022

I 2022 er det 70 år siden Hjallis tok tre gull på Bislett under OL i 1952. Lillehammerlekene i 1994 skapte nye helter. Et nytt OL i 2022 vil gi dagens aktive et

fantastisk mål å strekke seg etter og vil løfte hele norsk idrett.

Norge er et lite land målt i antall mennesker, men en stor idrettsnasjon. Vi er den nasjonen med flest medaljer i vinter-OL. Her troner vi på topp foran folkerike nasjoner som USA, Russland og Canada. Men idrett handler om mer enn edelt metall. Idrett er vår tids sterkeste fellesskapsarena. De største øyeblikkene i norsk idrett har samlet generasjoner. Idrett skaper glede, stolthet og identitet.

De olympiske og paralympiske vinterlekene er det største idrettsarrangement som kan arrangeres i Norge. Et nytt OL/PL i 2022 vil engasjere og aktivisere oss alle. Et bredt engasjement vil bidra til positive ringvirkninger både før, under og etter lekene. Nye og bedre idrettsanlegg vil være en varig arv for nye generasjoner og morgendagens utøvere.

OL/PL i 2022 vil inspirere, bygge samhold og tilhørighet for en ny generasjon. Det handler om å bringe mennesker nærmere sammen. Det handler om opplevelsen av fellesskap som oppstår blant mennesker som står tett i tett på sletta og i bakken eller som benker seg oppover tribunen.

Lekene i 1952 og 1994 ga norsk idrett et løft sportslig, økonomisk og rekrutteringsmessig. Norge er nå i posisjon til å kunne være vertskap for vinterlekene i 2022. Ledermøtet i Norsk idrett støtter søkerkonseptet "Games in the City" som inviterer en hel idrettsverden til et urbant arrangement, med god infrastruktur og gjenbruk av anlegg fra 1994.

Ledermøtet i norsk idrett håper at Oslos innbyggere sier et rungende ja til OL/PL på hjemmebane i 2022 den 9. september, og at Stortinget følger opp like positivt ved behandlingen av søknaden om statsgaranti.

Ledermøtet 2014 i Bergen

Under NIFs ledermøte i Bergen 23.–24.05.2014, ble det gitt mulighet for delegatene til å stille spørsmål direkte til IOCs daværende Olympic Games Executive Director, Gilbert Felli. I tillegg gav Oslos byrådsleder Stian Berger Røsland status for OL/PL 2022-arbeidet fra Oslo kommune.

Mot to stemmer vedtok NIFs ledermøte følgende resolusjon 23.05.2014:

Sammen om et nytt OL/PL 2022

Norsk idrett vil berømme Oslo og samarbeidende kommuner for det arbeidet som er lagt ned i forbindelse med søknaden om et OL/PL til Norge i 2022.

Et OL/PL vil inspirere en ny generasjon utøvere, frivillige og tillitsvalgte fra hele landet. Store internasjonale mesterskap bidrar til ny kunnskap og kompetanse i norsk idrett. Norsk idrett ønsker at neste generasjon også skal få oppleve et OL/PL på hjemmebane.

Internasjonale idrettsarrangementer gir Norge anledning til å bygge nye og tidsriktige idrettsanlegg som vil gi framtidens jenter og gutter gode muligheter for å drive aktiv idrett. Norges søknad legger stor vekt på nøkternhet ved gjenbruk av idrettsanlegg fra OL i 1994, VM på ski i 2011 og Snowboard-VM 2012.

Nå er Norge på nytt i posisjon til å være vertskap for en hel verden, og kan vise både IOC og resten av verden hvordan vi som nasjon ønsker å utvikle fremtidens olympiske leker.

Ledermøtet i norsk idrett vil at et nytt OL/PL skal være bærekraftig med tanke på økonomi og miljø, og at arbeidstaker- og menneskerettighetene blir ivare tatt på en god måte.

Ledermøtet i norsk idrett er fornøyd med at regjeringen vil sende søknaden til Stortinget, og vi setter vår litt til at de folkevalgte på fritt grunnlag fatter et positivt vedtak om statsgaranti.

De største øyeblikkene i norsk idrett har samlet generasjoner. Idrett skaper glede, stolthet og identitet.

6.1.4 Videre forankring i idretten

Etter det ekstraordinære Idrettstinget på Stjørdal 09.06.2012, ble det avholdt en rekke ulike møter med representanter fra særforbundene og idrettskretsene hvor OL/PL 2022 stod på agendaen, utover de ovennevnte Ledermøtene:

Møter med særforbundene og idrettskretsene

- 19.–24.09.2012: Dialogmøter med særforbundene og idrettskretsene hvor OL/PL 2022 er et tema.
- 23.05.2013: Møte med de vinterolympiske særforbundene og idrettskretsene i Oslo, Oppland og Akershus hvor OL/PL 2022-arbeidet var tema.
- 03.01.2014: Informasjonsmøte med idrettskretsene og særforbundene hvor OL/PL 2022 er tema.
- 19.03.2014: Idrettsstyret inviterer særforbund, idrettskretser og pressen til et informasjonsmøte vedr. NIFs utgifter i forbindelse med OL/PL-arbeidet i 2013, inkludert tall for ekstern konsulentbruk.

Møter med særforbundene

- 10.01.2013: NIF og Oslo kommune inviterer særforbundene til informasjonsmøte om OL/PL 2022.
- 06.03.2013: «Generalsekretærforum» hvor NIF informerer om OL/PL 2022.
- 22.05.2013: «Generalsekretærforum» hvor NIF informerer om OL/PL 2022.
- 18.09.2013: «Generalsekretærforum»

- hvor NIF informerer om OL/PL 2022.
- 04.12.2013: «Generalsekretærforum» hvor NIF informerer om OL/PL 2022.
  - 20.03.2014: «Generalsekretærforum» hvor NIF informerer om OL/PL 2022.
  - 11.08.2014: Møte med de vinterolympiske særforbundene og NIF vedr. OL/PL 2022.
  - 02.09.2014: Møte med de vinterolympiske særforbundene, Oslo Idrettskrets og NIF vedr. OL/PL 2022.

Møter med idrettskretsene

- 06.–08.03.2013: Organisasjonssjefsmøte hvor NIF orienterer om OL/PL 2022-prosessen.
- 13.09.2013: Organisasjonssjefsmøte hvor NIF orienterer om OL/PL 2022-prosessen.
- 13.–15.09.2013: Kretsledermøte hvor OL/PL 2022 diskuteres.
- 04.12.2013: Organisasjonssjefsmøte hvor NIF orienterer om OL/PL 2022-prosessen.
- 09.05.2014: Kretsledersamling hvor OL/PL 2022 diskuteres.
- 12.–14.09.2014: Kretsledermøte hvor OL/PL 2022 diskuteres.

I forbindelse med det ovennevnte kretsledermøtet 12.–14.09.2014, ble følgende resolusjon vedtatt av 18 av 19 idrettskretser:

OL og Paralympics i Oslo i 2022

Idrettskretsledermøtet viser til vedtaket på Idrettstinget i 2012 om å arbeide for å søke om OL og Paralympics til Norge i 2022.

Kretsledermøtet støtter det arbeidet Idrettsstyret og administrasjon gjør for å fremme en OL/PL søknad, og som er i fullt samsvar med de vedtak idrettens organer har fattet.

Vi ser frem til en positiv behandling i regjeringen og Stortinget.

6.1.5 Opplevd forankring i idrettsorganisasjonen

Evalueringsutvalget utfordret særforbundene og idrettskretsene konkret på å mene noe om forankringen av OL/PL 2022-prosjektet i forbindelse med innspillsmøtet 18.12.2014.

Det er en gjennomgående enighet om at forankringen nedover i idrettsbevegelsen ikke har vært god nok.

Under følger et utvalg av skriftlige utsagn relatert til dette:

Norges Håndballforbund skriver i sitt innspill datert 14.12.2014:

«Vi alle må ta et ansvar for at denne forankringen ikke ble god nok. Riktignok stemte over 90 % av delegatene på det ekstraordinære idrettstinget for å søke OL, men var dette en forankring i idretten?»

Man registrerte flere som stemte ja under tvil, og det er et etterlatt inntrykk fra flere hold i idretten at de daværende motforestillinger og frustrasjoner ikke ble tatt seriøst nok. Det er ikke usannsynlig at det oppsto en atmosfære der det å tvile, eller eventuelt være imot, ble fremstilt som uakseptabel splittelse. Her skulle vi alle vært grundigere i vårt forarbeid. Vi som representerer særforbundene må alle ta inn over oss at vi neppe gjorde en god nok forankring i våre egne organisasjoner. Det er definitivt ikke gitt at de 90 % som stemte for på det ekstraordinære idrettstinget hadde dyp forankring ute i de tusen lag i sine forbund. Dette kan også være noe av forklaringen på det manglende engasjement man observerte fra idretten selv, etter hvert som sterke motkrefter etter hvert kom på banen.»

Norges Skiskytterforbund skriver i sitt innspill datert 15.12.2014:

«Sett i forhold til vår egen idrett, opplevde vi at klubber og lag på grasrota var lojale ovenfor de vedtak som er fattet i NSSF, men de prioriterte ikke å arbeide aktivt for OL/PL2022. Klubber og lag så ikke egennyttens av å bidra på et slikt arbeid, med unntak av lagene i Oslo og Akershus SSK. Kommunikasjonen var dermed ikke god nok i egen organisasjon.»

Oslo Idrettskrets skriver i sitt innspill datert 15.12.2014:

«OL/PL-prosjektet opplevdes ikke som reelt forankret til tross for at idrettens formelle organer hadde gitt sin støtte. Det er en klassisk fallgrube i et representativt demokrati når representantene enes om store prosjekter uten at de som har valgt representantene har kunnskap eller eierskap til prosjektets opprinnelse. Da ideen om en søknad om OL til Oslo ble lansert, var det mange også innenfor Oslo Idrettskrets sine rekker som stilte seg spørrende eller var kritiske. Da saken så ble diskutert på vårt kretsting i juni 2012 samlet vi oss likevel om et positivt vedtak, men på klare vilkår. Siden da har det vært tilnærmet enstemmig tilslutning til et Oslo-OL blant tillitsvalgte i idretten i Oslo, men det har også vært negative røster. Og ganske sikkert har de kritiske holdningene vært sterkere jo lengre ute på grasrota en befinner seg.»

Norges Kampsportforbund skriver i sitt innspill datert 05.01.2015:

«a. Forhold diskutert på Idrettstinget er generelt langt fra grasrota i norsk idrett, dette kan også være saken i enkelte særforbund og idrettskretser. Spørsmålet er hvorfra ønsker om et OL/PL egentlig oppstod. Engasjementet er tilstede i klubbene, ingen tvil om det, men kanskje OL/PL prosjektet ble for fjernt og idretten dermed mistet sine beste ambassadører, de frivillige og de aktive utøverne.»

b. Prosjektet hadde tilsynelatende forankring i forbund og idrettskretser, men ikke i klubber og lag. Dette gjaldt kanskje spesielt ikke-vinter-olympiske idretter. Ideen om nye anlegg som også kunne brukes av ikke OL/PL idretter ble for fjern og for langt frem i tid for de fleste aktive utøvere.»

Norges Judoforbund skriver i sitt innspill mottatt av NIF 20.01.2015:

«Vi tror at en betydelig andel av særforbundene som stemte «ja» i praksis stemte «ikke imot». Med det mener vi at de nok var skeptiske og tvilende og ikke glødende engasjerte/entusiastiske, men at de ikke ønsket å gå imot/ødelegge prosjektet.»

For å skape gode beslutningsprosesser i idrettsbevegelsen er det en viktig forutsetning at ledelsen i NIF, særforbundene og idrettskretsene evner å gjennomføre gode forankringsprosesser i hele organisasjonen. Ansvar for den helhetlige kommunikasjonsstrategien må ligge i Idrettsstyret.

6.1.6 Organisering av OL/PL 2022-arbeidet i NIF

Arbeidet med OL/PL 2022 ble organisert med en egen prosjektledelse i NIF sentralt fra tiden rundt det ekstraordinære Idrettstinget i juni 2012. Prosjektleder var NIFs organisasjonssjef Erik Eide.

NIFs prosjektleder rapporterte direkte til NIFs generalsekretær.

Det ble rapportert fra OL/PL 2022-arbeidet til Idrettsstyret i hovedsak i hvert styremøte.

Prosjektleders viktigste overordnede oppgave var å ivareta idrettens interesser inn i OL/PL 2022-prosjektet, med utgangspunkt i det som ble vedtatt på det ekstraordinære Idrettstinget i juni 2012. Dette befordret at prosjektleder fikk en sentral rolle i å koordinere de aktuelle særforbundenes og

idrettskretsenes innsatser inn i prosjektet innenfor en rekke ulike områder.

NIF sentralt sitt arbeid og ressurser inn i OL/PL 2022-prosjektet bestod i all hovedsak av ressurser som allerede var en del av NIFs sentrale stab. NIFs prosjektleder trakk på en rekke ulike fagpersoner og fagavdelinger i sitt arbeid, herunder blant annet:

- Juridisk kompetanse i NIFs juridiske avdeling.
- Anleggskompetanse i NIFs organisasjonsavdeling.
- Kommunikasjonskompetanse i NIFs avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt.
- Kompetanse knyttet til internasjonale organisasjoner og påvirkningsarbeid i NIFs internasjonale avdeling.
- Markedskompetanse i NIFs markedsavdeling.
- Kunnskap og nettverk knyttet til IOC i NIFs generalsekretariat.
- Kompetanse og kunnskap om Oslo-idretten i Oslo Idrettskrets.

NIFs prosjektleder hadde i perioder mye tilhold i Oslo kommunes OL-etat i Oslo sentrum. Dette for å kunne sitte mest mulig på innsiden i utrednings- og søknadsarbeidet.

Som tidligere nevnt hadde de syv vinterolympiske særforbundene utnevnt egne kontaktpersoner for OL/PL 2022-arbeidet – særlig knyttet til fagområdene anlegg og arrangement. Dette var også en viktig ressurs for NIF i dette arbeidet.

Prosjektlederens informasjonskanaler til de øvrige særforbundenes og idrettskretsenes administrasjon gikk mye gjennom å orientere om arbeidet på henholdsvis «Generalsekretærforum» (generalsekretærenes kvartalsvise fellesmøte på Ullevål Stadion) og i møter med idrettskretsenes organisasjonssjefer i de såkalte «Org.sjef-møtene». Se nærmere redegjørelse for hyppigheten av disse møtene i 6.1.4.

6.1.7 Økonomi

I tabellen under fremvises hhv. NIF og Oslo kommunes kostnader knyttet til OL/PL 2022-arbeidet.

Kilde for tallene fra Oslo er Oslo-etatens egen evaluering av OL/PL 2022-arbeidet. Det gjøres oppmerksom på at 2014-tallene for Oslo kommune er basert på prognose for 2014.

I tillegg er utvalget kjent med at de involverte kommunene i Gudbrandsdalen (Lillehammer kommune, Ringeby kommune og Øyer kommune) og Oppland fylkeskommune til sammen har regnskapsført kostnader knyttet til OL/PL 2022-prosessen på totalt 6,1 mill. kr.

I idretten ble det underveis i prosessen uttrykt et ønske om større grad av åpenhet i de økonomiske disposisjoner med henblikk på deler av OL/PL 2022-prosjektet.

2012	2013	2014	2015	Totalt
Oslo kommune	44,5 mill. kr	86,3 mill. kr	76,0 mill. kr	206,8 mill. kr
NIF	0,9 mill. kr	12,5 mill. kr	14,3 mill. kr	27,7 mill. kr

6.2 Samarbeidsprosessen mellom idretten og Oslo kommune/øvrige kommuner

I følge Oslo 2022 sin egen evaluering av OL/PL 2022-prosessen, etablerte byrådet etaten «Oslo 2022» 12.06.2012, med Eli Grimsby som direktør. Deres målsetning for søknadsarbeidet var «Oslos søknad skal vinne den internasjonale konkurransen om å få tildelt OL/PL i 2022.» (Oslo kommune: *Oslo 2022 Evalueringsrapport*, s. 6). Dette var omtrent samtidig som det ble etablert en formell prosjektledelse for arbeidet i NIFs regi.

Det ble fra et tidlig tidspunkt understreket fra begge parter at det var viktig at idretten og Oslo kommune etablerte et reelt og likeverdig samarbeid i denne saken. I protokollen fra idrettsstyremøte nr. 7 (2011–2015), idrettsstyresak 57, 24.01.2012, er blant annet følgende protokollert:

Videre ble følgende understreket av byråd Elvestuen:

- *Arbeidet med denne saken må løses i fellesskap mellom kommunen, idretten og staten, men idretten må være i førerretet.*

6.2.1 Etablering av en søkerkomité

I evalueringsutvalgets møte 19.01.2015 informerte IOC-medlem Gerhard Heiberg at han, med bakgrunn i sine erfaringer i planlegging og gjennomføring av mange Olympiske Leker, på et tidlig tidspunkt i prosessen hadde gitt råd til Oslo kommune og NIF om at arbeidet med OL/PL 2022-prosjektet, i tråd med det som er vanlig internasjonalt, burde organiseres i ett felles selskap, med én selvstendig ledelse.

Det ble med virkning fra 01.04.2013 nedsatt en egen søkerkomité for arbeidet med OL/PL 2022. Søkerkomiteens rolle var å være rådgivende og koordinerende for å sikre politisk forankring og strategiske beslutninger i forbindelse med søknadsprosessen og søknadsarbeidet (Oslo kommune: *Oslo 2022 Evalueringsrapport*, s. 10).

Søkerkomiteens arbeidsutvalg bestod av byrådsleder og leder av søkerkomiteen, Stian Berger Røsland, idrettspresident og søkerkomiteens nestleder, Børre Rognlien, byråd for næring og kultur, Hallstein Bjercke, og NIFs 2. visepresident Kristin Kloster Aasen.

Søkerkomiteens sammensetning var som følger:

- Stian Berger Røsland (byrådsleder og søkerkomiteens leder)
- Børre Rognlien (idrettspresident og søkerkomiteens nestleder)
- Hallstein Bjercke (byråd for næring og kultur)
- Eirik Lae Solberg (byråd finans)
- Fabian Stang (ordfører Oslo)
- Libe Rieber-Mohn (varaordfører Oslo)
- Eli Grimsby (direktør Oslo 2022)
- Inge Andersen (generalsekretær NIF)
- Jorodd Asphjell (1. visepresident NIF)
- Kristin Kloster Aasen (2. visepresident NIF)
- Erik Røste (skipresident)
- Gerhard Heiberg (IOC-medlem)
- Ole Einar Bjørndalen (IOC-medlem – etter Sotsji 2014)
- Espen Granberg Johnsen (ordfører Lillehammer)
- Mari Botterud (ordfører Øyer)
- Erik Odlo (ordfører Ringebu)
- Åge Tovan (ordfører Lørenskog)
- Lisbeth Hammer Krogh (ordfører Bærum)

6.2.2 Samarbeidsavtale mellom NIF og Oslo kommune

17.12.2013 undertegnet Oslo kommune og NIF en samarbeidsavtale om OL/PL 2022. Avtalen regulerte partenes samarbeid i forbindelse med søknadsprosessen, og formålet med avtalen var å angi hovedprinsippene for partenes samarbeid.

I henhold til avtalen var NIF og Oslo kommune enige om at det skulle etableres en rådgivende og

koordinerendesøkerkomité som skulle være et organ for politisk forankring av strategiske beslutninger i forbindelse med søknadsprosessen og søknadsarbeidet. Se punkt 6.2.1 for sammensetning av denne søkerkomiteen, og søkerkomiteens arbeidsutvalg.

Det var videre nedfelt i avtalen at det skulle opprettes tre rådgivende utvalg:

- Internasjonalt arbeid – ledet av NIFs generalsekretær Inge Andersen.
- Nasjonalt arbeid – ledet av Lillehammers ordfører, Espen Granberg Johnsen.
- Konsept og arrangementsutvikling – ledet av byråd for næring og kultur i Oslo kommune, Hallstein Bjercke.

Samarbeidsavtalen pekte også på at det skulle etableres en egen kontaktgruppe. Kontaktgruppen skulle ha en koordinerende funksjon i søkerprosessen, og skulle være øverste kontaktpunkt på administrativt nivå. NIF var representert ved generalsekretæren, mens Oslo kommune var representert ved etatsdirektør Eli Grimsby.

Et sentralt poeng i samarbeidsavtalen omhandlet oppgavegjennomføringen i prosjektet. I avtalen ble det slått fast at «arbeidet med søknaden og søknadsprosessen er et samarbeidsprosjekt mellom NIF og Oslo kommune». Videre ble det presisert at «partene representerer ulik kunnskap og kompetanse i søkerarbeidet. Begge parter kunnskap, kompetanse og nettverk skal vektlegges i arbeidet». NIFs posisjon og rolle som Olympisk og Paralympisk komité skulle i henhold til avtalen hensyntas i arbeidet.

Under punktet «Informasjon» i samarbeidsavtalen fremkommer følgende:

«Partene skal ha informasjon om den andre partens utføring av oppgaver i søknadsprosessen og søknadsarbeidet.

Partene skal søke å involvere hverandre før beslutninger tas.

Partene skal gjøres kjent med vedtak som er fattet i hver av partenes kompetente organer.

Partene skal lojalt informere hverandre om forhold som må antas å være av interesse og/eller habetydning for den annen part. Dette inkluderer blant annet informasjon/kommunikasjon med/fra IOC, IPC og statlige myndigheter.

Denne bestemmelsen gjelder med de begrensninger som følger av lov.»

Når det gjelder spørsmålet om finansiering av arbeidet med OL/PL 2022, så fremkom det i avtalen at: «Budsjettspørsmål kan tas opp i søkerkomiteen. Disponering av budsjetttramme vedtatt i bystyret besluttet av Oslo kommune».

6.2.3 Erfaringer av samarbeidet mellom idretten og Oslo kommune

På bakgrunn av de innspill som evalueringsutvalget har fått etter møter med NIFs politiske og administrative ledelse, samt øvrige innspill som har fremkommet i prosessen, fremstår det som tydelig at NIF oppfattet samarbeidsklimaet med Oslo kommune som krevende på flere områder. Det fremkommer at NIF og idretten ved enkelte sentrale anledninger ikke ble rådspurt når viktige vedtak ble fattet eller viktige saker ble diskutert, herunder:

- Valget av Telenor Arena som arena for short track og kunstløp.
- Valget av Grønmo som arena for skiskytterøvelsene, og forslaget om å legge skiskytterøvelsene til Ekeberg.
- Planene om å legge åpningsseremoni til Ekebergsletta.
- Det endelige valget av «Games in the City» som overordnet konsept, med den konsekvens

at antallet involverte fylkeskommuner gikk fra 5 til 3.

- Vedtaket om folkeavstemning i Oslo.
- Oslo kommunes kommunikasjonsstrategi.
- Utredningene av Norefjell som lokasjon for alpine disipliner og ake, bob og skeleton.

Samlet førte dette til at prosjektet i større grad ble et Oslo-prosjekt enn det som var forutsatt fra idrettens side ved prosjektstart.

Evalueringsutvalget konstaterer at uenigheten mellom idretten og Oslo kommune på flere områder ble underkommunisert og dermed ikke synliggjort i idrettens offisielle uttalelser.

Dog valgte NIF å stille «kabinettspørsmål» for å unngå at konseptet på avgjørende områder skulle komme i konflikt med Idrettstingets vedtak. Det gjaldt spørsmålet om Norefjell som lokasjon for alpine disipliner og ake, bob og skeleton, samt i spørsmålet om finansieringsmodellen for idrettsanleggene.

I brev fra NIF til Oslo kommune datert 25.02.2013 fremkommer blant annet følgende:

«For NIF er det viktig nok en gang å understreke at dersom vårt felles ønske om et OL/PL til Oslo og Norge i 2022 skal realiseres, så må det være en felles reell forståelse av at det er Oslo kommune og NIF i fellesskap som søker om både statsgaranti og en evt. påfølgende søknad om arrangementet til IOC (under forutsetning da av at en statsgaranti er vedtatt av Stortinget).

Det er derfor nødvendig og naturlig at NIF får fullt innsyn i det utredningsarbeidet som pr. tiden utføres ved Oslo 2022-etaten, og at Oslo kommune reelt involverer NIF i behandlingen av problemstillinger relatert til konseptvalg, anleggsplasseringer, kostnadsberegninger og kvalitetssikring, samt at vi får fullt innsyn i det underlagsmaterialet som etaten

skal oversende til angjeldende byrådsavdeling pr. 01.03.2013. Uten et slikt innsyn og en slik involvering, som NIF for øvrig har etterspurt ved gjentatte anledninger, er det ikke mulig for NIF å gjøre et fullverdig og troverdig arbeid for å samle norsk idrett bak søknaden. En samlet norsk idrett i denne saken er i fortsettelsen avgjørende for NIF for å kunne signere både på en søknad om statsgaranti, og en søknad til IOC. Idrettsstyret arbeider ut fra den tillit som ble gitt på det ekstraordinære Idrettstinget i Stjørdal 09.06.2012.»

Og:

«NIF opplever ikke å ha fått den nødvendige innsikt eller blitt tilstrekkelig involvert i utredningsprosessen så langt. For NIF er det særlig utfordrende at Oslo kommune pr. d.d. fortsatt utreder mulighetene for å innlemme Norefjell som lokasjon for alpine grener og for ake-, bob- og skeletonøvelsene. Dersom Oslo kommune velger denne løsningen, vil Idrettsstyret ikke kunne signere på en søknad om statsgaranti. Saken må i så fall behandles på et nytt ekstraordinært Idrettsting (ref. O-sak A i IS-møte nr. 18, 2011–2015).»

NIFs ledelse var tydelige overfor Oslo kommune på at følgende vedtak gjort av Idrettstinget i 2012 måtte legges til grunn:

5. Den finansieringsmodellen for anlegg styret har presentert for idrettstinget skal legges til grunn for forhandlingene. Idrettstinget forutsetter at det i samarbeid med politiske myndigheter på alle nivåer tilrettelegges for at anleggsinvesteringen baseres på et spleiselag der idretten gjennom spillemidlene bidrar med 11,1 %. Ved vesentlige avvik fra dette, vil organisasjonen bli hørt på nytt.

Evalueringsutvalget utfordret i sine møter med NIFs politiske og administrative ledelse på hvorvidt idretten burde stilt «kabinettspørsmål» ved

flere anledninger. Til det var svaret at denne typen ultimatum ikke kan stilles for ofte i en slik samarbeidsprosess, men NIFs administrative ledelse påpekte at – i «etterpåklokskapens lys» – organiseringsmodellen for prosjektet etter folkeavstemningen høsten 2013 kunne ha vært en slik anledning. Idrettsstyret ble aldri tilrådet om å stoppe prosessen pga. dette.

Det ble av NIFs administrative ledelse pekt på som utfordrende, rent strukturmessig, at NIF måtte forholde seg til både et kommunalt embetsverk og to politiske nivåer (byråd og bystyre).

Samtidig fremstod, ifølge NIFs politiske ledelse, arbeidet som Oslo kommune gjorde med utredninger, prosjektbeskrivelser etc. – og som lå til grunn for blant annet den statlige kvalitetssikringen – som et meget solid håndverk.

Under evalueringsutvalgets møte 19.01.2015, ble det påpekt fra NIFs politiske og administrative ledelse at den endelige organiseringen av prosjektet, slik dette ble endelig nedfelt i samarbeidsavtalen av 17.12.2013, ikke var den løsningen NIF ønsket. NIFs primære ønske var å samle ressursene under ett AS, ledet av en person utenfra idretten, kommunen og staten. Det skal ha vært en oppfatning i NIFs ledelse at Oslo kommune var interessert i å finne en slik løsning etter folkeavstemningen høsten 2013, men at dette ikke materialiserte seg. I følge NIFs politiske ledelse var det «en voldsom belastning at organisasjonen ikke kom på plass».

Det ble også oppfattet som utfordrende og krevende at søkerkomiteen ikke kunne disponere de økonomiske midlene som Oslo kommune budsjetterte til OL/PL 2022-arbeidet. Dette gjorde det vanskelig for idretten å få en likeverdig innflytelse over de overordnede prioriteringer i arbeidet. Flere av de personene som evalueringsutvalget har møtt i sitt

arbeid med denne rapporten har pekt på at det var en betydelig skjevhet relatert til innflytelse i prosjektet, en skjevhet som ikke reflekterer Det Olympiske Charter (ref. Bye-law to rule 33, punkt 1.4):

“From the day of submission to the IOC of an application to host the Olympic Games, the NOC of the applicant city’s country shall supervise and shall be jointly responsible for the actions and conduct of the applicant city in relation to its application, and, as the case may be, to the city’s candidature to host the Olympic Games.”

I forbindelse med evalueringsmøtet 19.01.2015, kom NIFs administrative og politiske ledelse med klare anbefalinger relatert til evt. fremtidige OL/PL-prosesser i Norge; arbeidet må samles under én ledelse i ett selskap, og at dette må avklares på et tidlig tidspunkt i prosessen.

Fra Oslo kommunes side ble, ifølge byrådsleder Stian Berger Røsland (i møtet mellom evalueringsutvalget, byrådslederen og etatsdirektør Eli Grimsby 09.02.2015), samarbeidet mellom idretten og kommunen karakterisert «stort sett som godt», men at det også forekom diskusjoner og uenighet. Det ble i dette møtet bekreftet fra Oslo kommune at planen om et aksjeselskap strandet blant annet på spørsmål knyttet til merverdiavgift. En kommunal etat har refusjonsrett, men Oslo kommune var i tvil om et slikt selskap ville få en slik refusjonsrett. Dette var ifølge byrådslederen hovedgrunnen til at man valgte den organisasjonsmodellen som man gjorde.

6.3 Et omskiftelig landskap

Et nasjonalt prosjekt av en størrelse som et OL/PL på hjemmebane vil til enhver tid måtte forholde seg til, påvirke og bli påvirket av det omkringliggende nasjonale politiske landskapet.

Et ønske om å arrangere OL/PL i Norge vil tidvis under prosessen prege det politiske ordskiftet.

Flere av de som har møtt evalueringsutvalget, har pekt på at det oppstod flere krevende situasjoner underveis i OL/PL 2022-prosessen som åpenbart var med på å påvirke opinionen. Noen av disse situasjonene vil vi presentere i det følgende.

6.3.1. Folkeavstemning i Oslo

I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2013, vedtok Oslo bystyre 05.12.2012 at det skulle avholdes en folkeavstemning blant Oslo kommunes innbyggere i OL/PL 2022-saken. Folkeavstemningen skulle avholdes i forbindelse med det ordinære Stortingsvalget 08. og 09.09.2013.

Oslo kommune drøfter/informerer ikke NIF, i forkant av budsjettvedtaket, om at en folkeavstemning i OL/PL 2022-saken kunne bli en realitet.

Folkeavstemningen i Oslo i OL/PL 2022-spørsmålet utfordret norsk idrett på flere områder:

- Hverken NIF eller de øvrige organisasjonsledd i norsk idrett har et apparat eller erfaring med å drive politisk kampanjearbeid.
- Gjennom valgkampen ble det viktig å argumentere hva et OL/PL ville bety for Oslo som by, og ikke hvilke nasjonale gevinster dette ville gi.
- En valgkamp krevde personalmessige og økonomiske ressurser. Totalt kostet det NIF 6,7 millioner kroner å arbeide med folkeavstemningen.

Med bakgrunn i dette førte folkeavstemningen til at NIF engasjerte ekstern hjelp i valgkampen. Det offentlige ordskiftet ble preget av OL/PL i Oslo og ikke OL/PL som et nasjonalt prosjekt. Regningen med arbeidet måtte dekkes av idretten alene, da det ikke ble gitt støtte til dette arbeidet av Oslo

kommune eller andre.

Overfor utvalget har NIFs ledelse sagt at det også var krevende at Oslos politikere ikke engasjerte seg mer i mobiliserings- og kampanjearbeidet underveis.

Resultatet av folkeavstemningen om OL/PL 2022 i Oslo kommune viste følgende resultat:

	Antall stemmer	Prosent
Ja	172.837	55,08
Nei	140.982	44,92

Valgdeltakelsen var på 66 %.

For idretten var det viktig å mobilisere ungdommen på JA-siden, og det ble mobilisert ekstra inn mot skolevalget 02.–03.09.2013. I dette arbeidet ble ulike idrettslag i byen, Oslo idrettskrets, Norges Studentidrettsforbund og Norges Fotballforbund engasjert. Av de som avga en ja- eller nei-stemme viste resultatet ved skolevalget et resultatet med 64% ja og 36% nei.

6.3.2 Skifte av regjering

16.10.2013 fikk Norge en ny regjering utgått av partiene Høyre og Fremskrittspartiet.

NIF hadde hatt en god dialog i OL/PL prosessen med den sittende rød-grønne regjeringen. Denne dialogen ble ført med kulturministeren og med finansministeren.

Den rød-grønne regjeringen fremla også i 2012 Meld. St. 26 (2011–2012), «Den norske idrettsmodellen», hvor regjeringen understreket følgende

relatert til et mulig OL/PL i Norge i fremtiden:

«Regjeringen mener det er viktig at Norge skal kunne ha muligheten til å arrangere idrettsbegivenheter som i praksis betinger statlig støtte. Det finnes arrangementer som det både ut fra idrettslige og andre hensyn vil være av interesse å legge til Norge.»

Og:

«Regjeringen finner det formålstjenlig å ta utgangspunkt i at Norge har særlige naturlige forutsetninger for å arrangere vinteridrett. Det vil i praksis si at det store internasjonale idrettsarrangementet det kan være aktuelt fra statens side å bidra til å legge til Norge vil være De olympiske og paralympiske vinterleker.» (Meld. St. 26 (2011–2012), «Den norske idrettsmodellen», s. 116).

En ny borgerlig regjering høsten 2013 innebar at NIF måtte forholde seg til en ny politisk ledelse for å få en statsgaranti for et OL/PL i 2022.

6.3.3 OL i Sotsji 2014

OL i Sotsji ble avholdt i perioden 07.-23.02.2014. Det ble satt fokus på flere krevende tema rundt dette arrangementet, som ble vinklet inn mot en OL/PL 2022 søknad fra Norge:

- OL i Sotsji var tidenes dyreste Olympiske Leker. I BBC-dokumentaren «Putin Games» anslår den britiske allmennkringkasteren at OL i Sotsji kostet mer enn 300 milliarder kroner. På dette tidspunktet hadde regjeringens eksterne kvalitetssikrere beregnet at størrelsen på forventet brutto statsgaranti for et OL/PL 2022 i Oslo til å være mellom MNOK 35 080 og MNOK 35 220, mens beregnet forventet netto offentlig tilskudd til å være mellom MNOK 21 660 og MNOK 24 530 (*Rapport: Kvalitetssikring av søknad om statsgaranti og -tilskudd for OL/PL i Oslo 2022*, s. 5).
- Fokus på russiske brudd på menneskerettigheter, dårlige arbeidsforhold for arbeiderne som bygget OL-anleggene, øvrig infrastruktur og russisk homolovgivning.
- Fokus på «Norway House» og NIFs kostnader med dette under OL, med tanke på å gjøre den internasjonale idrettsverden oppmerksom på et fremtidig OL/PL 2022 i Oslo. Norway House ble oppfattet å være et sted hvor IOC-medlemmene skulle «bedrilles og bespises».
- «Sørgebåndsaken» fikk stor oppmerksomhet i starten av OL. IOC ble av norske medier og den norske opinionen oppfattet som arrogante og følelseskalde.

6.3.4 Vedtak på Fremskrittspartiets landsmøte 2014

Fremskrittspartiet, som nå var et regjeringsparti sammen med Høyre, avholdt sitt landsmøte i 2014 på Gardermoen 02.-04.05.2014.

Sogn og Fjordane og Troms Fremskrittsparti fremmet følgende forslag:

Fremskrittspartiet
-for folk flest

Saksnotat

Resolusjon nr.	:	41
Forslagsstiller	:	Sogn og Fjordane og Troms FrP
Tittel	:	FrP seier nei til OL
Redaksjonskomiteens forslag	:	Anbefales av flertallet. Mindretallet anbefaler avventet forhandlinger/momenter i en evt. søknad, og avgjørelse i LSM til høsten
Landsmøtets vedtak	:	Vedtatt

FrP seier nei til OL i Oslo 2022

Landsmøtet i Framstegspartiet seier nei til å stille statsgaranti for eit OL i Oslo i 2022.

Framstegspartiet ynskjer å nytte skattebetalarane sine pengar til å styrkje norsk konkurransekraft gjennom auka satsing på infrastruktur i heile landet, vekstfremjande skatte- og avgiftsletter, samt styrkje viktige velferdstenester som utdanning, helse og omsorg for landets innbyggjarar.

Kostnadene ved å arrangere OL i 2022 er så høge at det vil gå utover desse viktige oppgåvene.

Dette vedtaket skapte usikkerhet både i idretten og i Oslo kommune, og en vanskelig politisk situasjon i regjeringen.

15.05.2014, elleve dager etter det ovennevnte landsmøtevedtaket, publiserte VG et større intervju med kulturminister Thorhild Widvey, hvor hun blant annet siteres på følgende:

«– Mitt syn er at et OL i Norge vil komme nasjonen til gode på en rekke områder. Vi er et av verdens rikeste land. Vi sender våre utøvere til konkurranser verden rundt. En gang i mellom må vi også påta oss et arrangøransvar – slik vi også gjør med sykkel-VM i Bergen, hvor regjeringen også har gitt en garanti.»

6.3.5 Det internasjonale feltet

Da prosessen med et mulig OL/PL til Norge i 2022 startet opp i norsk idrett høsten 2011, var det uklart hvilke andre byer/land som ville søke et OL/PL i 2022 ut over at det var ventet at München ville kunne komme med en ny søknad.

Høsten 2012 var NIF og den norske offentligheten kjent med mulige planer om OL/PL 2022-søknader fra Almaty (Kasakhstan), Beijing (Kina), Stockholm (Sverige), Davos/St.Moritz (Sveits), München (Tyskland), Lviv (Ukraina) og Krakow/Jasna (Polen og Slovakia).

Etter hvert falt flere potensielle konkurrenter fra:

- 03.03.2013 trekkes det sveitsiske kandidaturet etter negativt resultat i en folkeavstemning.
- 10.11.2013 trekkes det tyske kandidaturet etter negativt resultat i en folkeavstemning.
- 17.01.2014 trekkes det svenske kandidaturet grunnet manglende politisk støtte.
- 26.05.2014 trekkes det polsk-slovakiske kandidaturet etter negativt resultat i en folkeavstemning.
- 30.06.2014 trekkes det ukrainske kandidaturet på grunn av politisk og økonomisk ustabilitet.

Da IOC 07.07.2014 utpekte *candidate cities* for OL/PL 2022, gjenstod det kinesiske og kasakhstanske kandidaturet sammen med det norske. Norge og to stater med diktatoriske styresett skulle kjempe om å bli *host city*.

6.4 Kommunikasjon

Et kommunikasjonsarbeid knyttet til en OL/PL-prosess i Norge er omfattende og krevende, og vil ha flere faser. Kommunikasjonen skal sørge for oppslutning og entusiasme internt i idretten, i folkeopinionen, i media og hos politiske beslutningstakere.

Det er krevende å presentere og avgrense dette feltet relatert til OL/PL 2022-prosessen. I dette underkapitlet vil derfor prosessen rundt kommunikasjonsarbeidet bli delt inn i tre ulike faser.

NIF utviklet ikke en helhetlig kommunikasjonsstrategi for prosjektet. Konsekvensen var at det aldri ble formulert et overordnet budskap («fortelling») om hvorfor et OL/PL i Norge og Oslo var en god idé for Norge, selv om flere av vedtakene på både Idrettstinget og ellers i organisasjonen pekte på gode argumenter for at Norge skulle arrangere et OL/PL i 2022.

En Nei-side, uten en fast organisasjon, mobiliserte på kort tid et stort engasjement mot Oslo 2022 på sosiale medier. Blant annet fantes det «Nei-sider» på Facebook med over 80.000 følgere.

6.4.1 Fase 1: Skape en samlende oppslutning i idrettsorganisasjonen.

Det ble i liten grad i prosessene rundt OL/PL 2014 og 2018 gjennomført tiltak for å samle norsk idrett. Med dette som lærdom ble det igangsatt et arbeid med tanke på dette i forbindelse med 2022-prosessen. Det var viktig å skape en felles forståelse for hvorfor et OL /PL i Norge i 2022 var riktig for norsk idrett.

Dette er synliggjort i vedtaket på det ekstraordinære Idrettstinget i Stjørdal, hvor blant annet følgende argumentasjon for et OL/PL i Norge i 2022 inngikk som en del av vedtaket:

- *Et OL/PL i Norge i 2022 vil være et viktig arrangement for ytterligere å utvikle norsk idrett, en ny generasjon frivillige og å gi dagens og fremtidige unge idrettsutøvere muligheter for å oppleve og delta i olympiske leker i Norge. Et OL/PL i 2022 skal bygge videre på den kompetanseutvikling som skapes i*

Ungdomsløftet gjennom arbeidet med Ungdoms-OL i 2016.

- *Det er et mål at OL og PL i Norge skal stimulere den regionale idrettsutvikling i hele landet og den regionale prestasjonsorienterte idrettsutviklingen spesielt.*
- *Et OL/PL i Norge 2022 vil være en katalysator i en fremtidsrettet aktivitets- og kompetanseutvikling for idretten og samfunnet som helhet. Et OL i Norge skal ivareta idrettens overordnede mål om åpenhet og inkludering. Vårt felles miljøansvar må være en viktig plattform i det videre søknadsarbeidet.*

Kommunikasjonen fra norsk idrett i denne fasen var altså tuftet på argumenter knyttet til idrettens målsetninger for et OL/PL på hjemmebane.

Dette «idrettsbudskapet» ble igjen understreket i resolusjonen fra Ledermøtet i Sandefjord i 2013, hvor følgende argumentasjon blant annet fremkom:

- *I 2022 er det 70 år siden Hjallis tok tre gull på Bislett under OL i 1952. Lillehammerlekene i 1994 skapte nye helter. Et nytt OL i 2022 vil gi dagens aktive et fantastisk mål å strekke seg etter og vil løfte hele norsk idrett.*
- *Norge er et lite land målt i antall mennesker, men en stor idrettsnasjon. Vi er den nasjonen med flest medaljer i vinter-OL. Her troner vi på topp foran folkerike nasjoner som USA, Russland og Canada. Men idrett handler om mer enn edelt metall. Idrett er vår tids sterkeste fellesskapsarena. De største øyeblikkene i norsk idrett har samlet generasjoner. Idrett skaper glede, stolthet og identitet.*
- *OL/PL i 2022 vil inspirere, bygge samhold og tilhørighet for en ny generasjon. Det handler om å bringe mennesker nærmere sammen. Det handler om opplevelsen av fellesskap som oppstår blant mennesker som står tett i tett på sletta og i bakken eller som benker seg oppover tribunen.*

6.4.2 Fase 2: Folkeavstemningsarbeidet

Som tidligere beskrevet, vedtok Oslo bystyre at det blant Oslo kommunes innbyggere skulle avholdes folkeavstemning om OL/PL 2022 i forbindelse med det ordinære Stortingsvalget høsten 2013.

Kommunikasjonsarbeidet fra idrettens side i forbindelse med denne folkeavstemningen tok på mange måter utgangspunkt i argumentasjonen fra det ekstraordinære Idrettstinget i 2012 og Ledermøtet i 2013 gjennom at det var idretten som måtte skape oppslutning i Oslo på en måte som er troverdig for idretten; gjennom å argumentere med idrett som utgangspunkt. Som tidligere nevnt ble særforbund, kretser og idrettslag engasjert i dette arbeidet.

I forbindelse med folkeavstemningsarbeidet ble det etablert egne Facebook-, Instagram og Twitterkontoer med tanke på OL/PL 2022-arbeidet. I løpet av høsten 2013 fikk NIFs Ja til OL 2022-side på Facebook 30.000 følgere, 2.200 følgere på Twitter og 1.600 følgere på Instagram. Dette var viktige kanaler i kommunikasjonsarbeidet med OL/PL-saken også etter folkeavstemningen.

JA-siden vant folkeavstemningen – selv om meningsmålingene i Oslo lenge var negative. Så sent som 23.08.2013 viste Norstats måling for NRK at NEI-siden hadde 57,3 % oppslutning, mens JA-siden hadde 36,6 % oppslutning.

Idrettens kommunikasjon i denne perioden ble preget av OL/PL i Oslo og ikke OL/PL som et nasjonalt prosjekt. Dette bidro til å skape en mobilisering mot et OL/PL 2022 i store deler av landet – og da særlig i Nord-Norge og på Vestlandet.

6.4.3 Fase 3: Fra Folkeavstemning til Høyres beslutning

Selv om det fra NIFs side ble oppfattet som en enighet mellom Oslo kommune og NIF om at

OL/PL 2022-arbeidet etter folkeavstemningen skulle samles i én organisasjon med én ledelse, ble ikke dette gjennomført. Resultatet ble i stedet en samarbeidsavtale mellom NIF og Oslo kommune datert 17.12.2013. I denne avtalen kom det fram at arbeid med visjon og konseptutvikling, kommunikasjon/informasjon og nasjonal forankring og markedsføring var oppgaver som skulle utføres av partene i fellesskap.

I tillegg ble det etablert et eget rådgivende utvalg for nasjonalt arbeid. I forbindelse med de rådgivende utvalgene var det nedfelt i samarbeidsavtalen at *«Oslo kommune har ansvaret for å sikre fremdriften i søknadsprosessen. Oslo kommune legger fram forslag til planer og strategier for søkerkomiteen og utvalgene.»*

Tiden etter folkeavstemningen ble en tid preget av endrede rammer for OL/PL 2022-arbeidet:

- En ny borgerlig regjering med en finansminister som åpent var OL/PL-motstander.
- Et OL i Sotsji som bidro til mange saker med negativt fokus.
- Nei-vedtaket på Fremskrittspartiets landsmøte.

Samtidig var dette en periode hvor det ble et stadig større negativt fokus på OL/PL-saken i det offentlige rom. De negative innspillene mot OL/PL 2022-prosjektet hadde mange ulike utgangspunkt, herunder kritikk av IOC som organisasjon og kostnadene ved et OL/PL i Norge. Debattklimaet ble hardere, spesielt på sosiale medier. Dette kom også til uttrykk i en rekke meningsmålinger.

Disse endrede rammene ga prosjektet betydelige kommunikasjonsutfordringer.

KAPITTEL 7

Anbefalninger for fremtidige
norske OL/PL-prosesser

Utvalget ble oppnevnt for å evaluere de nevnte OL/PL-prosessene for å høste lærdom med tanke på eventuelle fremtidige norske OL/PL-prosesser. Dette er en oppgave som ikke kan løses gjennom en enkel fremskriving av resultatene fra denne evalueringen til en eventuell ny prosess. En oppsummering av erfaringer fra YOG 2016 og OL/PL-prosessene 2014, 2018, 2022 er en oppsummering av en historie som kunne løpt annerledes, og som helt sikkert ikke kommer til å gjenta seg slik vi nå kjenner den. En må tvert om med stor sikkerhet kunne forutse at en eventuell fremtidig søknad vil ha til dels helt andre forutsetninger og møte andre utfordringer i tillegg til de som er beskrevet her. Samtidig foreligger det flere klare læringspunkter med betydning for fremtidige prosesser. Det er disse som vektlegges i det følgende.

7.1 Hva har preget OL/PL-prosessene i idretten?

YOG 2016 fikk «arbeidsro» både i den forberedende fase og på et gunstig utgangspunkt for den avsluttende utmeisling av prosjektets innhold og til å forankre det lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt, også etter at statsgarantien var gitt. YOG 2016 fremstår nå som velorganisert og godt forankret lokalt, regionalt og nasjonalt.

Et ordinært OL/PL er til sammenligning av en helt annen størrelsesorden enn et ungdoms-OL, og krever en annen prosess. Det gjelder alt fra økonomiske rammer, kompleksiteten i selve arrangementet, samt med tanke på kommunikasjonsarbeidet frem mot vedtak om statsgaranti.

Når det gjelder YOG 2016, synes det klart at både organiseringen av arbeidet med søknaden og forankringen og påvirkningen for å sikre den nødvendige statsgarantien, fungerte godt. I dette arbeidet jobbet idretten, de involverte kommunene og fylkeskommunene og andre samarbeidspartnere

(f.eks. høgskolene på innlandet, anleggseierne) effektivt, samlende og målrettet, og samarbeidet synes å være preget av gjensidig respekt og tillit. De involverte parter har dratt i samme retning og på den måten skapt den nødvendige kraften for å drive gjennom en statsgaranti til over 400 millioner kroner i regjering og Storting.

OL/PL 2014 ble stoppet i Stortinget i samsvar med innstillingen fra regjeringen i St.melding nr. 7 (2004–2005). Tromsø ble valgt som søkerby for 2018. OL/PL 2018 ble stoppet av Idrettsstyret. Idrettsstyret hadde vært splittet under hele prosessen. OL/PL 2022 ble stoppet etter negativ konklusjon i Høyres stortingsgruppe 01.10.2014.

Etter utvalgets oppfatning er det et gjennomgående trekk for OL/PL-prosessene at idretten ikke har fremstått med en samlet felles visjon for lekene. Særlig ser dette ut til å gjelde de to siste søknadsprosessene, OL/PL 2018 og 2022. Under arbeidet med 2018-søknaden var idretten delt på midten fra toppen av. Under arbeidet med 2022-søknaden var både Idrettstinget og Idrettsstyret tilnærmet samlet, mens støtten i medlemsmassen på lokalplanet var betydelig svakere.

Da 2022-prosessen ble satt i gang i juni 2012 etter vedtak på det ekstraordinære Idrettstinget, var ambisjonene et OL/PL for hele landet. Manglende overordnet kommunikasjonsstrategi, “arven” fra Tromsø 2018, og ikke minst det sterke Oslo-fokuset som folkeavstemmingen 2013 medførte, utfordret ambisjonen om en bred nasjonal forankring av lekene. I samme retning dro det forhold at konseptet “Games in the city” mer og mer ble et Oslo-sentrert prosjekt rent geografisk.

Enhver søknad om et OL-prosjekt har IOCs eierskap til lekene som en gitt forutsetning. IOC-kritikken som var berettiget på 1990-tallet ble gjen-

tatt uten den nyansering som eksempelvis Olympic Agenda 2020 rettmessig krevde. En rekke forhold knyttet til Sotsji 2014 forsterket denne kritikken og den ble i stor grad sementert i tiden som fulgte. Idretten var ikke dyktige nok til å synliggjøre de positive utviklingsprosesser som over tid har pågått i IOC.

Det har ikke vært mulig for utvalget å få dokumentert en felles gjennomarbeidet kommunikasjonsplan for dette arbeidet. Utvalget merker seg dog at Oslo kommune i møte med utvalget 09.02.2015 bekreftet at de hadde en slik kommunikasjonsplan, men denne ønsket de ikke å overlevere til utvalget. Denne kommunikasjonsplanen kan heller ikke utvalget se er omtalt i Oslo kommunes egen evaluering av 2022-prosessen.

Det ideelle hadde vært en gjennomarbeidet samlet kommunikasjonsplan for idretten og Oslo kommune som hadde gjort det mulig for både arrangørkommunene og idretten å ta de mange utfordringene som kom i forkant med sikte på å gi beslutningstakerne et best mulig grunnlag for sine beslutninger. I stedet synes det som om man kom mer og mer på etterskudd både i forhold til befolkningen og i forhold til stortingspolitikere. Det vil være en sak for seg å vurdere om det overhode hadde vært mulig å "vinne" kampen om opinionen. IOC vurderte da også dette som søknadens svakeste punkt. Uansett viste denne siden ved arbeidet i OL/PL-prosjektet seg ikke å være god nok.

7.2 Utvalgets overordnede analyse av OL/PL-prosessen i Norge

I Meld. St. 26 (2011–2012), «Den norske idrettsmodellen», beskrives i korte trekk hva som kreves for å arrangere et vinter-OL/PL i Norge. Følgende kan tjene som en sammenfatning av dette:

Dersom Norge og norsk idrett skal kunne påta seg denne type arrangementer kreves det derfor et utstrakt

samarbeid mellom idretten, staten og både regionale og kommunale myndigheter. (15.4)

Det er grunn til å understreke at det er idretten selv som vil måtte avgjøre om det skal søkes om å få arrangere eventuelle olympiske leker, og det er en forutsetning for statlig medvirkning at det er en samlet norsk idrett som står bak et ønske om et vinter-OL/PL i Norge. (15.5)

7.2.1 Norsk idrett bak søknaden

Når det gjelder 2022-prosessen, fremstod idretten samlet så langt en med dette sikter til de formelt besluttende organer. Det samme gjelder ikke oppslutningen om prosjektet fra den samlede medlemsmasse. Hva angår tingvedtak og styrevedtak i NIF kan det ikke herske noen tvil om at de har vært representative og gyldige for norsk idrett. Dette har imidlertid ikke vært nok til å skape det engasjement og den lojalitet blant idrettens medlemmer som skulle til for at den store majoritet av medlemmene sluttet opp om prosjektet.

7.2.2 Et utstrakt samarbeid mellom idretten, staten og både regionale og kommunale myndigheter

Det er vanlig at staten selv er tungt inne i planleggingen av store og viktige nasjonale prosjekter. Det er vanskelig å forestille seg en bruk av anslagsvis 20 milliarder norske kroner over offentlige budsjetter, om ikke dette kunne ansees som et viktig nasjonalt prosjekt. Dette vil i så fall være et argument for at staten må tidlig inn i planleggingen, blant annet for å legge premisser for hvordan nasjonale interesser som et slikt prosjekt aktualiserer skal ivaretas. Som ved andre nasjonale prosjekter forutsetter dette at staten skiller mellom planarbeidet før en eventuell stortingsbehandling, og den politiske prosess i Stortinget med sikte på å vedta en statsgaranti.

7.2.3 Idretten selv

“Idretten selv” er et vanskelig begrep. I det representative demokrati er det forutsatt at de som velges til å representere idretten faktisk målbærer det medlemmene mener. Dette forutsetter at saken blir opplyst på en slik måte at det kan skje en reell meningsdannelse tilsaken. I spørsmål om eksempelvis en forutsigbar finansiering av idretten eller bygging av idrettsanlegg, kan man forutsette at dette fungerer på en god måte.

7.3 Læringspunkter og anbefalinger for fremtidige OL/PL-prosesser i Norge

En OL/PL-søknad stiller egne krav og må forankres som en sak for seg. Det bildet som utvalget sitter igjen med er både klart i sine hovedtrekk og sammensatt.

7.3.1 Organisering

En OL/PL prosess krever en enhetlig organisasjon som representerer alle de involverte partene. En slik organisasjon må være på plass så tidlig at det blir tid til å ta hånd om alle avgjørende sider ved prosjektet. Den må videre være strukturert som et eget selskap, slik at den representerer prosjektet og reduserer enkeltstående parters særinteresser. Det fremstår for utvalget som tydelig at 2022-prosjektet på et tidlig tidspunkt led under mangelen av en slik enhetlig organisering under én felles ledelse. Det er brakt på det rene at idretten kjempet for en slik løsning, men at Oslo kommune ønsket å gjennomføre prosjektarbeidet gjennom Oslo 2022-etaten.

Et OL/PL-prosjekt i Norge krever store infrastrukturinvesteringer av nasjonal verdi. Utvalget forutsetter at arbeidet i en evt. fremtidig OL/PL-prosess i Norge på et tidlig tidspunkt samles i et eget selskap under én ledelse, med staten som deleier. Et slikt selskap vil sikre prosjektets legitimitet.

7.3.2 Kommunikasjon og beslutning

Utvalget mener at det var mulig i større grad å forutse

flere av de utfordringene som kom. Det må være dekning for å si at prosjektet savnet en helhetlig og gjennomarbeidet kommunikasjonsplan.

NIF brukte både egne ressurser og i flere sammenhenger også innkjøpt kompetanse. Det samme gjelder OL/PL-etaten i Oslo kommune. Dette arbeidet var imidlertid i beste fall fragmentert og preget av man kom på etterskudd. Etaten opplyser at de hadde en kommunikasjonsplan, men denne var ikke kjent for idretten og har følgelig heller ikke vært operativ for alle samarbeidspartene. Utvalget har heller ikke fått tilgang til denne og kan heller ikke se at den er omtalt i etatens egen evaluering.

Både bedre tid til prosessen og en bedre organisering av hele prosjektet kunne bidratt til at også kommunikasjonsarbeidet hadde blitt bedre. Utvalget vil fremheve følgende hovedpunkter som må bli vesentlig bedre ved en eventuell fremtidig søknadsprosess:

- a. Idrettsbevegelsen er en organisasjon der flere organisasjonstrukturer griper over i hverandre (enmatriseorganisasjon). I en slik organisasjon vil gjennomføringsevnen i stor grad bero på at medlemmene tror på og brenner for det aktuelle prosjektet. Bare slik kan det skapes den lojalitet og begeistring som kan gi et slikt prosjekt legitimitet i idrettsbevegelsen og i samfunnet forøvrig. Prosjektets visjon og mål må kunne sammenfattes i en enkel og troverdig ”fortelling” som gir svar på spørsmålet: Hvorfor skal vi arrangere OL/PL i Norge? Et enkelt ledd i den olympiske og paralympiske bevegelse vil aldri kunne ha eierskapet til denne fortellingen alene. Den må forankres på en troverdig måte i hele organisasjonen, nasjonalt og internasjonalt.

- b. Idretten må være mer lydhør og profesjonell i håndteringen av motforestillinger og kritikk som kommer opp, samt invitere til og gi rom for motforestillinger i organisasjonen.

En helhetlig kommunikasjonsplan må kunne håndtere de utfordringer dette medfører.

7.3.3 Olympic Agenda 2020

Da nåværende IOC-president Thomas Bach ble valgt til ny IOC-president i forbindelse med IOCs sesjon i Buenos Aires i september 2013, var en av hans lovnader å igangsette en bredt anlagt reformprosess i IOC og i den olympiske bevegelse. Det ble åpnet for at alle som ønsket det, herunder alle verdens olympiske komiteer, kunne komme med innspill til reformprosessen. Totalt mottok IOC over 40.000 skriftlige innspill.

NIF leverte sitt skriftlige innspill til IOC 15.04.2014 (vedlegg publisert på www.idrett.no). I dette innspillet vektla NIF blant annet behovet for ivaretagelse av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, behovet for å få ned kostnadene ved fremtidige OL/PL og nødvendigheten av å gjøre en enda sterkere innsats på likestillings- og diskrimineringsområdet.

Flere av de ovennevnte punktene var også sentrale i den avtalen NIF signerte sammen med LO, YS, Unio og Akademikerne 13.03.2014 (vedlegg publisert på www.idrett.no) relatert til fremtidige OL/PL i Norge. Dette var en historisk avtale, og en avtale som dannet grunnlag for en dialog på toppplan mellom IOC og International Trade Union Confederation.

IOC vedtok 40 punkter knyttet til Olympic Agenda 2020 under sin sesjon i Monaco i desember 2014. Av sentrale vedtakspunkter kan nevnes:

- *The IOC to invite potential candidate cities to present an Olympic project that best matches their sports, economic, social and environmental longterm planning needs.*
- *The IOC to actively promote the maximum use of existing facilities and the use of temporary and demountable venues.*
- *The IOC to include in the host city contract clauses with regard to Fundamental Principle 6 of the Olympic Charter as well as to environmental and labour-related matters.*
- *The IOC to make the Host City Contract (HCC) public.*
- *The IOC to clarify the elements for the two different budgets related to the organisation of the Olympic Games: long-term investment in infrastructure and return on such investment on the one hand, and the operational budget on the other hand. Furthermore, the IOC contribution to the Games to be further communicated and promoted.*
- *The IOC to take a more proactive position and leadership role with regard to sustainability and ensure that it is included in all aspects of the planning and staging of the Olympic Games.*
- *The IOC to work with the International Federations to achieve 50 per cent female participation in the Olympic Games and to stimulate women's participation and involvement in sport by creating more participation opportunities at the Olympic Games.*
- *The IOC to produce an annual activity and financial report, including the allowance policy for IOC members.*

IOC har «satt ut i live» flere av disse vedtatte punktene. Blant annet har organisasjonskomiteen for sommer-OL i Tokyo 2020 i løpet av februar 2015 fått IOCs velsignelse til å endre sitt arenakonsept på en måte som gjør at arrangøren sparer rundt

1 milliard dollar, sammenliknet med Tokyos opprinnelige søknad. Videre har IOC gått i en innledende dialog med flere av de potensielle kandidatene for sommer-OL 2024 med tanke på å vurdere hvordan et OL/PL best kan tilpasses lokale, regionale og nasjonale utviklingsbehov.

Utvalget registrerer som positivt de endringer som har kommet som et resultat av Olympic Agenda 2020, og mener at en evt. fremtidig norsk OL/PL-søknad vil kunne dra nytte av de reformvedtak IOC har fattet – både i relasjon til det å få ned kostnader og til de mer verdi- og omdømmemessige reformer IOC har iverksatt.

7.4 Særlig om erfaringene fra Oslo 2022-prosessen

Folkeavstemmingen i Oslo ble etter utvalgets mening meget godt taklet av NIF-ledelsen. Organisasjonen fremsto med stor entusiasme og oppfinnsomhet, det ble jobbet systematisk for å snu opinionen i Oslo, særlig blant ungdommen. Dette var isolert sett viktige og gode grep, der NIF-organisasjonen viste evnen til å mobilisere.

På et overordnet nivå har utvalget likevel ikke funnet noen samlet strategi for informasjonsarbeidet. Det virker tvert imot som om NIF ble presset på defensiven og stadig måtte reagere på andres utspill. Dette ble særlig tydelig i arbeidets siste fase.

Perioden etter folkeavstemmingen i Oslo reiser blant annet følgende spørsmål:

- Kunne NIF jobbet bedre og mer strategisk mot de viktigste opinionsdannerne, i norsk offentlighet; i politikken, i media, på sosiale medier?
- Kunne NIF vært bedre forberedt på kritikken mot IOC, mot lekene i Sotsji, mot Putins prosjekt og saker som for eksempel den

såkalte sørgebåndssaken?

- Kunne NIF samlet idretten bedre rundt en begeistret «fortelling» om hva idrettens drøm om et OL i Oslo ville bety for norsk idrett og for nasjonen?

Utvalgets oppfatning etter evalueringsarbeidet er at svaret på alle disse spørsmålene er «ja»!

Seieren i folkeavstemmingen i Oslo ble etter utvalgets oppfatning, begynnelsen på slutten for prosjektet. Argumentasjonen forut for valget i Oslo ble snudd rundt og brukt imot prosjektet. Den ekstraordinære innsatsen i den forbindelse tappet organisasjonen for krefter.

Samtidig kom også den massive kritikken mot bruk av eksterne konsulenter, ironisk nok på et tidspunkt da man kunne hatt svært god bruk for dem. Idretten var presset over på defensiven, og klarte aldri å komme ut av den onde sirkelen. Evalueringsutvalget mener at det burde være større åpenhet rundt økonomiske disposisjoner knyttet til bruk av eksterne konsulenter gjennom hele prosessen. Det ville skapt ro internt i idrettsorganisasjonen og redusert negativ eksponering i media.

Utvalget mener at det ble tatt for lett på den negative arven fra Tromsø 2018. Mange var fortsatt opprørt over det som ble oppfattet som en urimelig avslutning på den prosessen og satt dessuten også med en følelse av at NIF hadde vært langt mer positivt engasjert til fordel for Oslo enn det som var opplevd vis a vis Tromsø.

Utvalget mener også at idretten gjennom hele prosessen burde satt av mer tid til dialog der det var større rom for motforestillinger. Det er grunn til å tro at det hadde ført til økt troverdighet og et større engasjement i hele organisasjonen.

Gardermoen, 17.03.2015

Oddvar Johan Jensen
Utvalgsleder

Yngve Hallén (s.)

May Bente Eriksen (s.)

Odd Martinsen (s.)

Otto Ulseth (s.)

Berit Brørby (s.)

Birgit Skarstein (s.)

Gerhard Nilsen (s.)

LITTERATURLISTE

- Det Norske Veritas et. al (2011): *Kvalitetssikring av søknad om statsgaranti for Ungdoms-OL på Lillehammer i 2016*
- Det Norske Veritas et. al (2013): *Rapport: Kvalitetssikring av søknad om statsgaranti og tilskudd for OL/PL i Oslo I 2022.*
- International Olympic Committee (2014): *Olympic Charter*
- Kulturdepartementet (2012): *Meld. St. 26 (2011–2012), «Den norske idrettsmodellen»*
- Kulturdepartementet (2011): *Prop. 153 S (2010–2011). Statsgaranti og tilsagn om statlig tilskudd for å arrangere olympiske vinterleker for ungdom i 2016*
- Kultur- og kirkedepartementet (2005): *St.melding nr. 7 (2004–2005) Om det skal stilles statsgaranti i forbindelse med søknad fra Tromsø 2014 AS om å bli tildelt De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014*
- LYOGOC (2013): *LYOGOC Report to the IOC for the 125th IOC Session in Buenos Aires*
- Norges Håndballforbund (2014): *Vedrørende innspill til evalueringen av søknadsprosessen OL 2022*
- Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (2011): *Lov for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité*
- Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité/Lillehammer kommune (2011): *Candidate City for for the Winter Youth Olympic Games*
- Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (2011): *Idrettspolitisk Dokument 2011–2015*
- Norges Judoforbund (2015): *Evaluering av OL/PL-prosessen – høringssvar Norges Judoforbund*
- Norges Kampsportforbund (2015): *Evaluering OL/PL-søknad*
- Norges Skiskytterforbund (2014): *Evaluering OL/PL prosesser – Norges Skiskytterforbund*
- Oslo Idrettskrets (2014): *Evaluering av OL/PL-prosessen i norsk idrett*
- Oslo Kommune (2014): *Oslo 2022 Evalueringsrapport*

Vedlegg publisert på www.idrett.no:

- Brev fra Evalueringsutvalget (04.12.2014): *Innspill fra idrettsorganisasjonen til evalueringen av OL/PL-prosesser i norsk idrett* (med ett vedlegg)
- Skriftlige innspill fra åtte særforbund og åtte idrettskretser til evalueringsprosessen
- Brev fra Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité til IOC (15.04.2014): *Olympic Agenda 2020*
- Avtale mellom NIF, LO, YS, Unio og Akademikerne (13.03.2014): *Samarbeidsavtale*
- Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (2014): *Kronologisk og faktabasert dokumentasjon for OL/PL 2022-arbeidet* (med ett vedlegg)

**Evalueringsrapport om
norske OL/PL-prosesser**

Ungdoms-OL 2016
OL/PL 2014
OL/PL 2018
OL/PL 2022